

ЖьоныгъуакIэм и 1-р — Гьатхэмрэ ЮфшIэнымрэ ямэфэкI

Адыгэ макI

№ 75 (20090)

2012-рэ илэс

ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛЬФЭГЪУМ и 28-рэ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЖьоныгъуакIэм и 1-р —

Гьатхэмрэ ЮфшIэнымрэ ямэфэкI

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Гьатхэмрэ ЮфшIэнымрэ ямэфэкI пae тыгу къыд-деIэу тышгуфэгъушIо!

Мы мэфэкI шIагъор зэкIэ цIыфхэм зэдырэм-фэкIэу алытэ. ЩыIэкIэшIур, мамырныгъэр ац этэнхых. Урысыем щыпсэхуэ цIыфхэр зэкIэ, нб-жъэу яIэм, лъапкъэу къызыхэкIыгъэхэм ямыллы-тыгъэу, ац зэрэнхых, нэбгырэ пэпчэ ыкIи обществэм хэхьоныгъэу ашIыцтым ылъапсэу цыт ЮфшIэным лъытэныгъэрэ шхъэкIафэрэ зэрэфашIырым ар ита-мыгъ.

Адыгеим щыпсэхуэ нэбгырэ пэпчэ Юфым гуеты-ныгъэ фырилэмэ, IэпIэсэныгъэ ин хэлмэ тирес-публикэ нахь зэтэгъэпсыхыгъэ тшIын тлэкIыцт, анахь мурад инхэр къыддэхуыцтых.

МэфэкIым пae зэкIэми тышгуфэлъаIо псауныгъэ пытэ, цыIэкIэшIу шгуиIэнэу, Адыгэ Республикэм-рэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зы-хэлэ ублэнIэ пстэуми гъэхъагъэхэр ацышгуиIэнхуэ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу IЭЩЭ Мухъамэд

Лышхъэу и ЮфшIэгъу зэлукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан ОАО-у «Рос-сельхозбанк» ирегиональнэ сеть хэхьоныгъэхэр шIыгъэнхэмкIэ игъэ-ЮрышIапIэ и Департамент идирек-торэу Марина Шашковамрэ мы бан-кым икътумэу Адыгеим щыIэм ипашэу КъумпIыл Темботрэ тыгъуа-сэ аIукIагъ. ЮфшIагъэм хэлэжыгъэ АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр. Банкымрэ респу-бликэмрэ зэрэздэлэжъэштхэ шIыкIэ-хэм, язэпхыныгъэ джыри нахь гъэ-пыгъэгъэным пae шIэгъэн фаехэм ахэр атегушыIагъэх.

ТхьакIушынэ Аслъан пэублэм къызэрэщыгъэщыгъэмкIэ, «Рос-сельхозбанк» республикэм ижо-

номикэ ахъшэу къыхилхъэрэр, цIыфхэм, предприятиехэм чIыфэу къаритырэ илэс къэс нахьыбэ мэ-хъу. Ац иIэпыIэгъу ишIуагъэкIэ мэ-къу-мэщ хъызмэтым хэхьоныгъэ-шIухэр зеришIыгъэхэм, лэжыгъэу Адыгеим къышхыжырым хэпшы-кIэу зэрэхъуагъэм республикэм ипашэу къакигъэтхыгъ. Урысыем шагъэнэфэрэ проектхэр щыIэны-гъэм шыпхырыщыгъэнхэм фэшI банкым ЮфшIагъэ зеришIэрэр ыкIи мы лъэныкъомкIэ анахь пэрытхэм зэрашIушIу игуапэу къыIуагъ.

Джырэ уахътэ «Россельхозбан-кым» икътумэхэр субъект 78-мэ къащызIуахыгъ, джащ фэдэу офис тедзэ 1519-мэ Юф ашIэ.

Банкым ирегиональнэ кътумэу республикэм щыIэм хэхьоныгъэхэр ышIыхъэ ыпэкIэ зэрэлъыкIуатэрэр къыIуагъ Марина Шашковам. Тапэ-кIи а гъогум темыкIхуэ, кредитэу атыхэрэм джыри ахагъэхьон гухэлэ зэрэIэр, ар пшъэрылэ шхъаIэу зы-зэрэфагъэуцужырэу къыхигъэ-щыгъ. Анахъу Юф зыдэпшIэн фэе лъэныкъохэр къыгъэнэфагъэх.

КъумпIыл Тембот къызэриIуа-гъэмкIэ, республикэмкIэ банкым иактивхэр сомэ миллиарди 7,7-рэ фэ-диз мэхъу. 2011-рэ илэсым сомэ миллион 200 фэдиз фэдэу къахы-жыгъ, а къэгъэлэгъонхэр джыри нахьышIу шIыгъэнхэм дэлажъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Мэлыльфэгъум и 30-р —

мэшIогъэкIуасэхэм я Маф

МэшIогъэкIосэ къулыкIуэм иЮфшIагъэу ыкIи иветеранхуэ лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шгуисэнхъат енхыгъэ мэфэкIым — мэшIо-гъэкIуасэхэм я Мафэ фэшI гуфэбэныгъэ хэлэу ты-шгуфэгъушIо!

Шгуисэнхъат лыхъужьыныгъи, пытагъи, щэ-Iагъи ищыкIагъэх. Адыгеим имэшIогъэкIуасэхэм яIэпIэсэныгъэ бэкIэ елгытыгъ Адыгэ Республикэм щыпсэхуэ цIыфхэмрэ ахэм ямыллыкурэ яцынэ-гъончъагъэ, экономикэмрэ социальнэ лъэныкъом-рэ япхыгъэ объектхэм япшъэрылэ зэрагъэцэкIэ-цтыр.

Урысыем и МЧС и ГъэЮрышIапIэ шхъаIэ икът-тамэу Адыгэ Республикэм щыIэм анахь пшъэрылэ къынхэр нэпэ зышIуиIэнхэ елэкIы, джырэ уахъ-тэм диштэрэ техникэр, IэпIэсэныгъэ ин зIэ специалистхэр ыкIи зыгуышхон ылэкIыцт хэбзэ шIагъохэр ац иIэх.

Мафэ къэс шгуиIэпIэсэныгъэ зэрэхэжъугъэхъо-щтым, Юфэу хэштхыгъэм шгузэрэфэщыпкэ-щтым, обществэм ыпашхъэ ит пшъэрылэ-шхохэр тапэкIи гъэхъагъэ хэлэу зышIохыгъэнхэм-кIэ ветеранхэм яопыт ишIогъэшхоу къызэрэкIо-щтым тцыхъэ телъ.

ЗэкIэми тышгуфэлъаIо псауныгъэ пытэ, насып, цыIэкIэшIу шгуиIэнэу, Адыгэ Республикэм машIом зыкъышIымшIэнымкIэ тапэкIи гъэхъагъэхэр шгуиIэнхуэ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу IЭЩЭ Мухъамэд

Фельдшер-акушер пунктитф шагъэпсышт

Адыгеим и Лышхъэу ТхьакIу-шынэ Аслъан псауныгъэм икътумэу Министертвэм ипашэу Мэ-ртыкъо Рустем тыгъуасэ дырилэгъэ зэлукIэгъум къоджэ псэупIэхэм пса-уныгъэм икътумэу уахътэм ди-штэу ащызэхъэгъэным иЮфыгъо-хэм шатегушыIагъэх.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икътумэу иминистрэ респу-бликэм и Лышхъэу къыфиIотагъ мы илэсым фельдшер-акушер пункти-плIым — Шэуджэн районымкIэ къуа-джэу ХьатыгъужыкIуае ыкIи по-селкэу Заревэм, Теуцожь районым-кIэ къуаджэу ПчыхъалыкIуае, Мыекъопэ районымкIэ станицэу Ку-жорскэм адэтыштхэм — яшIын зэ-рауыштым фэгъэхыгъэу. ТхьакIу-шынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкIы-гъэмкIэ, цIыфхэм къафагъэхыгъэ лъэIу тхылхэм ялытыгъэу джыри зы ФАП Тэхъутэмыкъое районымкIэ къуаджэу Нэтыхъуае шагъэпсынэу республикэм ипашэхэм унашъо ашIыгъ.

— Псауныгъэм икътумэу уахъ-тэм диштэу зэхэщэгъэн зэрэфар-къоджэ псэупIэхэмкIэ къызэреджъ-жыгъэм ошIэ-дэмышIагъэ хэлэу цытэп. Районхэм ащыпсэхуэрэм япсауныгъэ изытет тэрэуу арагъэ-уплэкIуным пae муниципалитетым игъунапкэухэм ашIомыкIыхуэ ар афагъэцэкIэным мэхъанэшхо иIэу цыт, — къыIуагъ Адыгеим и Лы-шхъэу.

ТхьакIушынэ Аслъан ац дакIоу зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, зэкIэ фельдшер-акушер пунктхэм связым иамалхэр, санитарнэ транспортыр аIэкIэгъэхъэгъэнхэ фае, ахэм яшIуа-гъэ къэкIошт цIыфхэм игъом алты-IэсынхэмкIэ.

Шгууу къэтэгъэкIыжы: гухэлэ

гъэнэфагъэ зIэ федеральнэ про-граммэу «Къуаджэм 2012-рэ илэ-сым нэс социальнэ хэхьоныгъэу ышIышIыр» зыфиIорэм тегъэпсы-хыгъэу илэсэу икIыгъэм фельд-шер-акушер пунктитф — Мыекъо-пэ районымкIэ селлоу ХьымышкIэй, Тэхъутэмыкъое районымкIэ къуты-рэу Суповскэм, Теуцожь районым-кIэ къуаджэу Аскъэлае, Кошхъэблэ районымкIэ къуаджэу ХьакIэмзые, Красногвардейскэ районымкIэ се-лоу Верхне-Назаровым — ашагъэ-псыгъ. Лъэныкъохэр мылкъоу апэ-Iухыгъэм зэдыхэлэжыгъэх, пстэум-кIи ар зэрэхъугъэр сомэ миллион 12-м ехъу.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу ипресс-къулыкIуэ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации гухэкIышхо щыхъоу фэтхъаусыхэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу программэ хэушхыафыкIыгъэхэмкIэ и Гъэ-ЮрышIапIэ ипашэу Шабалин Владимир Иван ыкъом янэ зэрэщымы-Iэжыым пae.

КъыкIэлыкIорэ номерыр жьоныгъуакIэм и 3-м къыдэкIыцт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу шъуагъэ къытэу егъэджэн Иофыр зэрагъэцаклэрэм, къыткълэхуэхэрэм япунрэ ягъэсэныгъэрэ ашъхэкӀэ ялахышхо зэрахашыхэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Ещыку Сусанэ Абубэчыр ыпхъум**, Теуцожь районимкӀэ къуаджэу Пэнэжыкыуае дэт МБОУ-у «Ю. Къ. НэмытӀэкъом ыцӀкӀэ щыт гурыт еджапӀэу N 1-м» ублэпӀэ классхэмкӀэ икӀэлэегъаджэ;

— **Могарычева Татьяна Альберт ыпхъум**, МыекӀопэ районимкӀэ станицэу Кужорскэм дэт МБОУ-у «Гурыт еджапӀэу N 12-м» ублэпӀэ классхэмкӀэ икӀэлэегъаджэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

**М. А. КӀэращэр Адыгэ РеспубликэмкӀэ
Шэуджэн районим исуд участкэ
имировой судьяу гъэнэфэгъэным ехылагъэр**

Адыгэ Республикэм и Конституцияе ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешӀы:**

1. КӀэрэщэ Мэсхъуд Аслъанчэрые ыкӀор Адыгэ РеспубликэмкӀэ Шэуджэн районим исуд участкэ имировой судьяу илъэсищ пӀалъэкӀэ гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэ игуадзэу ИЩЭ Мухьамэд**

къ. Мыекыуапэ,
мэлылфэгъум и 25-рэ, 2012-рэ илъэс
N 297

ПЕНСИЕХЭМКӀЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Нахъ пасэу аратыштых

ИофшӀэгъу мафэхэм зэхьокӀыныгъэу афэхъугъэхэм апкӀэ кыкӀэу, 2012-рэ илъэсым имэлылфэгъу пенсиехэр зэраратыштыхъ шӀыкӀэм ехылагъэу УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд и Адыгэ республикэ Къутамэ мыщ фэдэ къэбар къышъулыгъэӀэсы.

Пенсиехэр ипӀалъэм ехъулӀэу алыгъэӀэсыгъэнхэм фэшӀ, АР-м и УФС-ФГУП-у «Урысыем ипocht» зыфиорэм ифилиалрэ ООО-у «Пенсиехэр алыгъэӀэсыгъэнхэмкӀэ гупчэр» зыфиорэмрэ 2012-рэ илъэсым ижъоныгъуакӀэ и 1-м пенсиехэмрэ социальнэ тынхэмрэ зылабгъэӀэсыхъу хэбзэ граждандан куп зырызхэм нахъ пасэу, мэлылфэгъум и 28-м, къафырахъаӀыштых.

Н. ЛЮБЧЕНКО.

**ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ пенсиехэр
афэгъэуцугъэнхэр, къафэлъытэжыгъэнхэр ыкӀи
ятыгъэнхэр зэхэщэгъэнхэмкӀэ иотдел ипашэ игуадз.**

Щынэгъончъагъэр гъэпытэгъэным фэшӀ

Урысыем ирегион зэфэшъхъафхэм квартирабэу зэхэт унэхэм ашагъэфедэрэ газыр къащыоу, цыфхэр хэкӀуадэхэу къызэрэхэкӀыгъэм къыпкырыкӀызэ, МыекӀопэ район прокуратурэм гъэтхэпэ — мэлылфэгъу мазэхэм квартирабэу зэхэт унэхэм ачӀэхэм ящынэгъончъагъэ къэухъумэгъэным фэшӀ законодательствэм ыгъэнэфэрэ шапхъэхэр гъэорышӀэ-кӀо компаниехэм ыкӀи унэхэм ябысымхэм ятовариществохэм зэрагъэцакӀэхэрэм ехылагъэ уплъэкӀунхэр зехищэгъагъэх.

Ащ нафэ къызэришӀыгъэмкӀэ, гъэорышӀэ-кӀо компаниехэу ООО-у «Теплотехник» ыкӀи ТСЖ-у «Туйское» зыфилохэрэм УФ-м и Жилищнэ кодекс ия 148-рэ, ия 161-рэ статьяхэр аукъохэзэ, квартирэхэм арыт газ оборудованиеу квартирабэу зэхэт унэм имылькы хахъэхэрэр техникескэу уплъэкӀугъэнхэм фэшӀ зэхэщэгъэ организациеи зэзэгъыныгъэхэр дашыгъэхэп. Ащ ыпкӀэ кыкӀэу, квартирабэу зэхэт унэ 68-м арыт газ оборудованиер фэшӀыкӀэ зэхэщэгъэ газ организациеи ыуплъэкӀурэп. Унэ кӀоцӀхэм арыт газоборудованием изытет ипӀалъэм ехъулӀэу зэрамыуплъэкӀурэр ыкӀи ащ ыпкӀэ кыкӀэу авариехэр къэхъунхэ, газыр къэон, цыфхэр хэкӀодэнхэ зэрилгъэкӀыштыр къыдилытэзэ, район Прокуратурэм район судым тхьаусыхэ тхылыкӀэ зыфигъэзагъыпшӀэкӀэ зыцӀэ къышӀелогъэ организациеи зэзэгъыныгъэхэр газ организациеи судым иунашъокӀэ даригъэшӀынхэм фэшӀ.

**И. ЧЕРНЕНКО.
Прокурорым иӀыпӀэгъу.**

ТафэгъушӀо!

Къунчыкхъаблэхэу Мыекыуапэ щыпсэхэрэм яобществэу «Гугъэм» хэтхэр агу къадеӀэу афэгъушӀох МэцӀлӀэкӀо Ибрахьим ыкхъохэу Арамбийрэ Нурбийрэ мэлылфэгъум и 30-м илъэс 70-рэ зэрэхъухэрэм фэшӀ. Псауныгъэ дахэ шъуӀэу, шӀур къышӀобэкӀэу, хъарыр шъуигъэшӀэ гъогу щыбагъоу, шъуипхъорэлъфхэм яхъярхэм шъуащыгъушӀукӀэу илъэсыбэ жьугъэшӀэнэу тышфалъало!

«Гугъэм» икомитет.

Гъэтхэ губгъор къызэпагъаджэ

Теуцожь районимкӀэ Пэнэжыкыуае щызэхэщэгъэ ООО-у «Адыгейскэм» иагроном шъхъа-Ӏэу Кушъу Хъазрэилэ къызэрэти-ӀуагъэмкӀэ, мы лъэхъаным ямеханизаторхэр губгъом зэлъы-хъагъэхэу чыгур агъэушъэбы, мапхъэх. Апэу зыфежъагъэхэр бжыхъэ хъэ гектари 180-м щы-щэу псыр зэрыуцуи ыгъэкӀоды-гъэхэм гъэтхэс чылапхъэхэр акӀэпхъэжыгъэнхэр ары. Чыю-псым икыныгъохэм, ошх зы-пымыужхэм гъэтхэ губгъо ИофшӀэнхэм язэшӀохын къызэрэзэ-тыралъажагъэр къыдырагъэдзэ-жыным иамалхэр зэрахъэхэзэ, механизаторхэм яшъыпкыу ИофшӀэ.

Ащ фэшыхъат апэрэ мафэм гектар 40 фэдизмэ хъэ гъэтхэ-сэр кӀапхъэжынын зэралъэкӀы-гъэр. Бжыхъэ хъэм хэкӀодыкӀы-гъэм икӀэпхъэжынын мэфэ зы-тӀушӀкӀэ аухы ашӀоигъоу чы-гулэжхэр мэгулэх, мафэм ошӀоу кыыхэкӀырэ сыхъат зытӀури агъэхъаулыерэп, сепӀкэхэм ямы-закъоу, РУМ-хэри зыщагъэфедэхэрэ чыпӀэхэр кыыхэкӀых.

— Непэ аскъэлтэ чыгум тит, икыоу лэжыгъэшӀапӀэхэр къэ-гъушъыгъэхэпышъ тимеханиза-торхэм кыинэу альэгъурэр ма-кӀэп, — еӀо Кушъу Хъазрэилэ. — Ауми тикӀалэхэм чыю-псым икыныгъохэм ИофшӀэ-кӀэшӀоу алэкӀэлъыр къызыфа-гъэфедэ, япшъэрылхэр зэрифэ-шъуашэу зэшӀахых. Ащ дакӀоу АдыгкӀалэрэ Хъалъэкъуаерэ азыфагу илхъасэхъоу гекта-ри 140-рэ хъурэр агъэушъэбы. Лэжыгъэм пае натрыф гек-тар 981-рэ, тыгъэгъэзэ гектар 890-рэ тшӀэщтых. ТищыкӀэгъэ чылэпхъэ лъэпкышӀухэри къэт-щэгъахэх. Сыд фэдэ техникэу ИофшӀэнхэм ахэлэжхэнэу тилэри губгъом ихъаным зыфэхъазыры-ри бэшӀагъэ. Гъэстыныпхыи, нэ-мыкӀэу тызыщыкӀэри щыӀ. Чы-гур къэгъушъэу гуфит-шъхъафи-тэу тылэжхэнэу зыхъурэм ты-гъэгъазэми, натрыфыми яхэлъ-хъан тафежъэшт.

Мы лъэхъаным хъэм икӀэпхъэ-жынын пропащнэ-техникескэу культурэхэр зыщагъэбэгъоштыхъасэхэм ягъэушъэбынрэ зы

РУМ-рэ культиваторхэр апы-шӀагъэхэу МТЗ-80 агрегатифы-рэ афэгъэзагъ. Анахъ хъупхъэу Иоф зышӀэхэу зигугъу къытфа-шыгъэхэм ашыщых механизаторхэу КӀыкӀ Инвер, Еутых Мурадинэ, Нэныжъ Славик, нэ-мыкӀхэри.

Кушъу Хъазрэилэ къызэрэти-ӀуагъэмкӀэ, бжыхъасэхэм чы-гъэшӀухэмкӀэ яшӀушӀэгъэнымкӀэ, ахэм удыжхэр, хъацӀэ-пӀэцӀэ зэфэшъхъафхэр ахэгъэкӀодыкӀы-гъэнхэмкӀэ мыгъатхэ районим-кӀэ апэ бжыхъасэхэм чыгъэшӀу-хэмкӀэ ащӀащӀушӀэнэу зыщыра-гъэжъагъэр мы зигугъу къэт-шӀырэ хъызмэтшӀапӀэр ары. Бжыхъэс гектар 865-рэ яӀ. По-гъогогъо ахэм минеральнэ гъо-мылэхэр алэкӀагъэхъагъэх. Ко-цым гектар телъытэу аммиач-нэ селитрэ килограмм 300, хъэм килограмм 200 алэкӀагъэхъагъэ. Джы бжыхъасэхэм удыжхэр, уз зэфэшъхъафхэр къахэмыхъа-ным фэшӀ щэнаут зыхэлъ уцхэр атыраутхэнхэу ары. А ИофшӀэ-нын зыгъэцӀэкӀэшт самолетым иэкипаж зэзэгъыныгъэ дашы-гъах, ежхэри къақлохи Иоф зы-щашӀэшт аэродромыми, хъасэ-хэми нэлъуасэ зафашыгъ, непэ-неущэу ИофшӀэнхэм афежъэ-штых.

НЭХЭЕ Рэмзан.

НЫБЖЫКӀЭ ФЕСТИВАЛЫР

Экономистхэр апэрэх

Илъэс 13 хъугъэу Адыгэ къэ-ралыгъо университетым щызэ-хашэрэ гъэтхэ студент мэфӀкӀ фестивалэу тхьамэфитӀурэ кӀуа-гъэм бэмышӀэу жюрим зэф-хысыжхэр фишыгъэх.

Искусствэм илъэныкӀэ зэф-шъхъафхэмкӀэ — оредым, къашъом, усэ лупкӀэ къеджэ-

ным, зыкӀэшӀын-зыкӀэгъэлъэ-гъоным, сэмэркъэу, лъыгъэм куп 11-мэ зыкышъыцӀахыгъ. Орд мэкъэ дахэм, пшынэ мэкъэ жъынчым, сэмэркъэу-щэрыу-агъэм студентхэр ахэтыгъэх, ячаныгъэ-сэнаушыгъэ, ягъэпсы-кӀэ-шӀыкӀэшӀуагъэ, хэбзэ-зэхэ-тыкӀэхэр зэралӀэхэу, зэрэзэра-

хъэхэрэр къышӀыраӀотыкӀыгъэх. Факультет пэпчъ ылъэкӀ къы-мыгъанэу зэнэкъокъум хэлэ-жъагъ.

Дэгъугъэр, апэрэ чыпӀэр, АКъУ-м экономикэмкӀэ ифа-культет щеджэхэрэм афагъэшъо-шагъ. Экономистхэр «АКъУ-м 2012-рэ илъэсым истудент гъатх» зыфиорэ фестивалым апэрэ щыхъугъэх.

ДЗЭУКЪОЖЕ Нуриет.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

**2012-рэ илъэсым иа 1-рэ квартал урыпсэунымкӀэ ахъщэ анахъ макӀэр
зыфэдиштыт имгъэнэфэгъэн ехылагъ**

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илъэ-сым мэлылфэгъум и 5-м аштагъэу N 119-р зы-тетэу «УрыпсэунымкӀэ ахъщэ анахъ макӀэр Адыгэ РеспубликэмкӀэ зыфэдишым ехылагъ» зыфиорэм диштэу Адыгэ Республикэм имини-стрэхэм я Кабинет **унашъо ешӀы:**

1. 2012-рэ илъэсым иа 1-рэ квартал уры-псэунымкӀэ ахъщэ анахъ макӀэр мыщ фэдиш-нэу гъэнэфэгъэнэу:

1) нэбгырэ телъытэу — сомэ 5225-рэ;

2) Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэр со-циальнэ-демографии куп шъхъалэхэмкӀэ зэ-теуытэгъу:

а) Иоф зышӀэхэрэм — сомэ 5569-рэ;

б) пенсионерхэм — сомэ 4392-рэ;

в) кӀэлэцӀыкӀухэм — сомэ 5224-рэ.

2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэ-фи 10 зытешӀэкӀэ мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ
ипшъэрылхэр зыгъэцӀагъ
Алексей ПЕТРУСЕНКО**

къ. Мыекыуапэ,
мэлылфэгъум и 25-рэ,
2012-рэ илъэс
N 90

ПСЭУПИЭ-КОММУНАЛЬНЭ ХЪЫЗМЭТЫР

Тигъэзет кызырэхитыгъагъэу, АР-м и Обществэннэ палатэ джырэблагъэ зичэзыу зэхэсыгъо илагъ. Коммунальнэ фэло-фашлэхэм аласэу атырэм зэремызэгъыхэрэм зыщытегущыгъэхэ Иофтхьабзэр Обществэннэ палатэм итхьаматэу, зэлыашлэрэ тхаклоу Мэщбэшлэ Исхьакъ зэришагъ.

Ащ ипэублэ псалтэ кызырэхитыгъагъэмкIэ, непэ анахь Иофгыуабэ ыкIи зэгурымылоныгъэхэр кызышчыуцурэ лъэныкыохэм ЖКХ-р ащыщ. Анахьэу ар зылылэсырэр фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ащыпсэхуэрэр ары. АР-м игъэцэкIэкIо хэбзэ органхэм, общественнэ организациехэм яллыкIохэр, общественностыр, гумэкигъоу кьалэтыгъэм фэгъэзэгъэ кьулыкъухэм ащыщхэм япашхэр зэхэсыгъом кызырэрагъэблэгъагъэхэр Мэщбэшлэ Исхьакъ кыыхигъэщыгъ.

Нэужым ЖКХ-м иреформэ Адыгеим зэрэщыпхыращырэм фэгъэхыгъэ докладыр АР-м псэолэшынымкIэ, транспортмкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хъызмэтхэмкIэ и Министерствэ ЖКХ-мкIэ и Гъэорышлалэ ипашхэр Ныбэ Руслъан кышыгыгъ. Ащ кызырэхитыгъагъэмкIэ, зигугъу кьэтшырэ лъэныкыом шыкIагъэу кыыхьагъэхэм апкь кыкIыгъ зэгурымылоныгъэ пстэури. ЗэхьокIыныгъэу кIохэрэр зыфэорышлэрэр коммунальнэ инфраструктурэм иобъектхэр ыкIи псэуплэ фондэм игъэорышлэн унэ шыкIэм тырагъэхьаныр, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ясистемэ хэхьоныгъэхэр егъэшлыгъэныр арых. Джащ фэдэу фэ-

ЗэхьокIыныгъэхэр фэхьуным щэгугъых

тэрыбэу зэхэт унэхэм гъэцэкIэжыныхэу арашылэхэрэм Ныбэ Руслъан ягугъу кышыгыгъ. Ащ фэшI 2008-рэ илээсым кышегъэжыгъэу 2011-рэ илээсым нэс федеральнэ гупчэм кыкIи сомэ миллион 928-м ехьу Адыгеим кыылэкIэхьагъ. Республикэ мылькури кыдыхэлгытагъэу фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцэкIэжыны сомэ миллиардрэ миллиони 125-рэ пэуагъэхьагъ. Ащ фэдэ унэ 677-у нэбгырэ мин 51-м ехьу зыщыпсэурэр агъэцэкIэжыныгъэх. Адыгеим зэкIэмкIи игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыныхэр зыщыкIагъэр унэ 1500-рэ фэдиз мэхьу.

Иофгыгъоу кьалэтыгъэхэм ащыщ зэхэонкIэ шынагъоу щыт унэхэм ачIэсхэм нэмыкI псэуплэхэр арагъэгъотыныр. Ау ащ пэлухьан фэе мылькыоу агъэнафэрэр бэл, сомэ миллион 58-рэ нылэп.

Къэгущыгъэ пстэури анахьэу кыыхагъэщыгъэр коммунальнэ фэло-фашлэхэм аласэ кыыхьагъэу зэрытхэгъэ тхьапэхэр бэмэ кьазарафыхыгъэхэр ары. Анахь гъэшлэгъоныр мэзитIу фэдизрэ псы ямылэу зэрэпсэугъэхэм емылытыгъэу псыр кьалэклахьыгъэмэ тефэштыгъэ уасэр итхагъэу кьазаралыкIагъэр ары. Къэлогъэн фае,

шапхьэхэм кызырэдалгытэрэмкIэ, учет зышлырэ пкыгъо (счетчикыр) зиунэ итхэм агъэфедагъэм елытыгъэу ахьщэр атыгъэ ашлэнэу щыт. Арэу щыт нахь мышлэми, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм учет зышлырэ приборхэу ачIэтхэм ыкIи счетчикэу зэдагъэфедахэрэм кьагъэлэгъагъэр зэкIэми атырагуащзэ, ахьщэр арагъэты. Коммунальнэ фэло-фашлэхэм апкIэ шыпкыагъэ хэлэу зытырэ цыфхэмкIэ ар зэфагъэп, гукъауи мэхьу. Пенсие нахь кызырэмыхэрэм ежэ амыгъэкIодыгъэ фабэми, псыми апкIэ атыныр кьахьылтэкIы.

Цыфхэр анахьэу зэмызэгъыхэрэр зэдагъэфедахэрэ счетчикхэр бэшлагъэу зэрамыуплэкIухэрэр ыкIи яунэ итхэм кьагъэлэгъагъэрэм ар процент 33-рэ фэдизкIэ зэрэтекIырэр ары. Приборхэр нахьбэрэмкIэ зыщыкIулыгъэх, ахэм игом гъэцэкIэжыныхэр япшыллэнхэу е зэблэпхьунхэу щыт. Мы Иофгыгъом унэхэм абысымхэми, гъэорышлэкIо компаниехэми аналэ тырагъэтын фае.

Сыдэу хьугъэми, гъэорышлэкIо компаниехэмрэ цыф кызырэкIохэмрэ яеплгыкIэхэр зэтефэхэрэп, пчъагъэри прокуратурэм Иофыр зэхифыгъ. Ау ащ гъунэ гори фэхьурэп. Обществэннэ палатэм хэтхэм кызырэхитыгъагъэмкIэ, ЖКХ-м шыкIорэ реформированием кыыхьагъэщын фэе дэгъухэри хэлых, ау кьэжэрэ кIэ пстэури гъэцэкIагъэ хьунэу зежьэкIэ, шыкIагъэхэр кьэнафэх. Тэ тиреспубликэкIэ хэгъэхьожыныхэу, гъэтэрызыжыныхэу ишыкIагъэхэу алытэхэрэр кызышчыралотыкIыгъэ тхыгъэр федеральнэ гупчэм, АР-м и Правительствэ агъэхьыщт. Мы илээсым ишышхьэлэу мазэ «линии плырыр» Обществэннэ палатэм ыгъэпсын гухэлэ иI. Гъэфэбэгъу уахьтэм зызырэфэгъэхьазырэрэм епхыгъэ кьэбарыр а телефонымкIэ цыфхэм ыкIи граждан обществэм институтхэм алыагъэлэсын алтэкIыщт.

ГЪЭШЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Гъэшынэ Аслъан зэхэсыгъом кыыщытырыхыгъ.

1941 — 1945-рэ илээсхэм щыIэгъэ Хэгъэгү зэошхом ТекIоныгъэр кызышчыдахыгъэр илээс 67-рэ зыщыхьурэм ехьулIэу мэфэкI Иофтхьабзэу зэхащэщтхэр

ЖьоныгъуакIэм и 4 — 17-м

Урысыем кьэралыгъо гъэпсыкIэ илэ зыхьугъэм ия 1150-рэ илээс фэгъэхьыгъэу Адыгеим исурэтышIхэм ялэшагъэхэм ягъэтхэ кьэргъэлэгъон Адыгэ Республикэм исурэт галерей щыкIощт.

жьоныгъуакIэм и 4-м

Сыхьатыр 12.00-м Адыгэ Республикэм и Лышхьэ Хэгъэгү зэошхом иветеранхэр Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычIэт унэм щыригъэблэгъэщтх.

жьоныгъуакIэм и 5-м

Сыхьатыр 10.00-м автомобиль спортымкIэ республикэ шхьэхыгъэ зэнэкьокъухэр Адыгэ Республикэм ис кIэлэцыкIухэм гъэсэнныгъэ тедзэ зыцарагъэгъотырэ Гупчэм шьэхэащтх.

Сыхьатыр 11.00-м атлетикэ псынIэмкIэ эстафетэр кьалэу Мыекъуапэ иурамэу Краснооктябрьскэм щыкIощт.

Сыхьатыр 12.00-м Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо филармоние мэфэкI зэIуIэмрэ концертмрэ щыкIощтх.

жьоныгъуакIэм и 6-м

Сыхьатыр 8.00-м республикэ ермэлыкьыр кьалэу Мыекъуапэ иурамэу Краснооктябрьскэмрэ Советскэмрэ кьащызэIуахыщт.

жьоныгъуакIэм и 7 — 8-м

Хэгъэгү зэошхом хэлэжыагъэхэм афэгъэхыгъэ тхылэ кьэргъэлэгъонхэу «Твои Герои, Адыгея» зыфиохэрэр Адыгэ Республикэм и Лъэпкь библиотекэ кыыщызэIуахыщтх.

жьоныгъуакIэм и 8-м

Сыхьатыр 9.00-м футбол цыкIумкIэ зэнэкьокъухэу спортым иветеранхэмрэ кьалэм икIэлэеджакIохэмрэ зыхэлэжыщтхэр кьалэу Мыекъуапэ испорт площадкэхэм ащызэхэащтх.

Сыхьатыр 9.00-м шахматхэр зикIасэхэм язэнэкьокъу кьалэу Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк дэт шахмат клубым щыкIощт.

жьоныгъуакIэм и 9-м

Сыхьатыр 9.00-м футбол цыкIур зикIасэхэм якомандэхэм ятурнир Мыекъуапэ испорт площадкэхэм ащыкIощтх.

Сыхьатыр 10.00-м кьэгагъэхэр кьалэу Мыекъуапэ и Гупчэ мемориал кIэлгыралыхьащтх.

Сыхьатыр 10.30-м парашланеристхэм язэнэкьокъу кьалэу Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк щыкIощт.

Сыхьатыр 11.00-м Хэгъэгү зэошхом иветеранхэр агъэшхэщтх, кьалэм итворческэ коллективхэр зыхэлэжыщтхэ тематическэ программэр Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк кьыщатыщт.

Сыхьатыр 12.00-м шы спорт зэнэкьокъухэр шы заводэу «Шовгеновский» зыфиохэрэм ишыкъэгъэчэпIэ щыкIощтх.

Сыхьатыр 12.00 — 14.00-м боевой искусствэхэм яфестиваль концерт залэу «Налмэсым» щыкIощт.

Сыхьатыр 12.00-м шахматхэмрэ шашкэхэмрэкIэ блиц-турнирхэр кьалэу Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк дэт шахмат клубым щызэхэащтх.

Сыхьатыр 12.00 — 13.45-м кьалэм иучреждениехэу гъэсэнныгъэ языгъэгъотыхэрэм якIэлэцыкIу творческэ коллективхэм ямэфэкI программэу «Спасибо за Победу!» зыфиохэрэр Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк дэт эстрада шхьэхыгъэм кьыщатыщт.

Сыхьатыр 14.00 — 15.30-м ветеранхэм янароднэ творчествэ ия XIII-рэ

кьэлэ фестивалэу «Не стареют души ветераны» зыфиохэрэм игала-концерт Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк дэт эстрадэ шхьэхыгъэм щыкIощт.

Сыхьатыр 16.00 — 18.30-м кьалэу Мыекъуапэ итворческэ коллектив, иорэдыо, икьэшбокIо анахь дэгъухэр зыхэлэжыщтхэ мэфэкI концертэу «Сияя в веках, Великая Победа!» зыфиохэрэр Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк дэт эстрадэ шхьэхыгъэм кьыщатыщт.

Сыхьатыр 19.00 — 19.30-м аэростатым исхэу Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк иIэгъо-блэгъу щыбыбыщтх.

Сыхьатыр 19.00 — 20.00-м музыкэ программэу «Песни Победы!» зыфиохэрэр Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк ифонтан дэжэ щыт эстрадэм кьыщатыщт.

Сыхьатыр 20.00 — 21.30-м ныбжыкIэ коллективхэм якъэгъэлэгъонхэу «Во имя мира, счастья и добра!» зыфиохэрэр Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк ифонтан дэжэ щыт эстрадэм щызэхэащтх.

Сыхьатыр 21.30 — 21.40-м Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпIэ парк мэфэкI фейерверк щыIэщт.

Депутататим кыиныгъохэр зэшлуихынхэ ылъэкъышт

Депутатхэм ярегиональнэ тхьамафэу мэлылфэгъум шылагъэм тегъэпсыкыгъэу, Адыгэ Республикэм ыцэккэ Къэралыгъо Думэм и депутатгъу Натхьо Разыет Шэуджэн район гупчэ сымэджэщым илофышлэхэм зэлуклэгъу адырилагъ, Хьакурынэхьаблэрэ поселкэу Тульскэмрэ егъэблэгъэнхэр ащызэхичгъагъэх.

Сымэджэщым шызэхичгъэ зэлуклэгъум Изэплэ учреждением члэлъ кыиныгъохэм шагеу-шылагъэх. Гъэрэкло район сымэджэщым сомэ миллион 15 фатлуп-щыгъагъ, шлуагъэ кытэу ар агъэфедагъ, ау сымэджэщым иматериальнэ базэ джыри нахъ гъэп-тэгъэн фаеу уахътэм пшъэрылъ къегъэуцу. Гушылэм пае, флюорографии зэрашырэ оборудованиеу члэтыр Совет хабзэм илътэ-хьанэ къашыштыгъэхэм афэд.

Шыпкэз, субсидиэхэм аклэлъэу гъэным емыкыу хэлъап, ау ежъ сымэджэщым ахыцэ кызыл-жыи фае. Къэлэжыгъэныр хэгъэкли, члэнагъэхэр пшлынхэр шапхъэ горэм диштэрэп. Гушылэм пае, гъэрэкло район гупчэ сымэджэщым шлоккэ зимылэ медицинэ страхованиемккэ фондм кыыритын ылъэкъыштыгъэ сомэ миллионрэ мин 700-рэ члэнагъэ ашлэгъ. Медицинэ Изэплэгъуоу цыфхэм афагъэцэклагъэм идэгъугъэ уигъэрэзэнэу зэрэщым-тыгъэм ыкли тхылъхэр тэрэзэу зэ-

рамыгъэхьазырыгъэхэм апккэ кыккэу фондм ащ фэдиз ахъ-цэр Изэплэ учреждением кыи-мытынэу унашъо ашлэгъ.

Зэлуклэгъур зышхыккыгъэ залым врач ыкли медсестра ныб-жыккэу члэсыгъэр мэклагъэп. Къалэм замыгъэзэжъэу, ахэр рай-он сымэджэщым кычлэгъэнэ-жыгъэнхэм икыиныгъо къэуцун ылъэкъышт. Ар дэгъэзыжы-гъэным тегъэпсыхыгъэ къэралыгъо программэхэр шылэх. Ахэм зыккэ ащылъ «Земский доктор» зыфиорэр.

— Зэлуклэгъум зэшлохыгъэн фэе кыиныгъохэр шыдгъэнфэгъэх, кызыккэлупчлагъэхэм джэуапхэр ястыжыгъэх, къэклоккырэ къэбархэм шыпкыагъэ зэрэхэ-мылгыр агурызгъэлуагъ, — кы-тилуагъ зэлуклэгъу ужы Натхьо Разыет. — Шэуджэн район гупчэ сымэджэщыр зэфашыжы-штэу къэбархэр кызыреклоккы-хэрэм лъапсэ гори илэп. Меди-цинэ Ифышлэхэри Иудгъэгъэкли-штхэп, хъун ылъэкъышт закъор ахэр районым ит нэмыккэ мед-учреждениехэм, гушылэм пае, фельдшерскэ-акушерскэ пункт-хэм, къоджэ еджаплэхэм атего-щэгъэнхэр ары. Шлоккэ зимылэ меди-цинэ страхованиемккэ фондм ахыцэ кызыраримытыгъэм игу-гъу пшлын хъумэ, документхэр тэрэзэу зэхэгъэуцогъэнхэм врач-хэмрэ медсестрахэмрэ фэгъэсэ-

гъэнхэ фае ыкли ар зэшлозыхын зылъэкъыштхэр уплэккунхэр зэхыщэхэрэ Ифышлэхэр ары.

Хьакурынэхьаблэ шызэхич-щэгъэгъэ егъэблэгъэным тегъэ-псыкыгъэу пстэуми апэу депу-татим зыкыфэзыгъэзагъэхэр къутырхэу Хапачевымрэ Киро-вымрэ ащыпсэхуэрэр арых. Ахэр агъэгумэккэу кыккэлупчлагъэх Хапачевым шагъэпсырэ гурыт еджаплэу джыри сомэ миллион 32-рэ зыпэлугъэхьагъэн фаер за-ухыштым.

Депутатим арилуагъ кыккэ-лыккылошт зэлуклэгъухэм ащылъ а еджаплэм зэрэшылэщыр, Уры-сыем и Президент ирезервнэ фонд ахыцэ кыхэгъэжыгъэным фэшл амалэу шылэхэр зэрэзехи-фыштхэр, джащ фэдэу игъоу афилъэгъугъ программэу «Уры-сыем и Кыбл» зыфиорэм хэ-уцогъэным фэшл документхэр агъэхьазырынхэу.

Зэлуклэгъум къэклоклагъэхэр зыгъэгумэккыхэрэ Ифыгъохэм ащыщыгъ псыхъоу Лабэ лъэ-мыдж тельхыгъэныр, нэпкхэм ягъэпытэн епхыгъэ Ифыгъохэр джыри лыгъэккотэгъэнхэр, джащ фэдэу клэлабэ зилэ унагъо-хэм зычлэсыштхэр ягъэгъоты-гъэнхэр.

Социальнэ кыиныгъохэм зыккэ ащылъ Хьакурынэхьаблэ дэт унэ-интернатхэр. Бэмышлэу ащ ша-плухэрэм ащышхэр къоджэ гу-рыт еджаплэм шеджэнхэу агъэ-кыуагъэх. Ны-тыхэм якомитет хэт-хэу Натхьо Разыет дэжъ къэккы-гъэхэм зэфагъэ хэлъэу къалуагъ

а еккылаклэр социализацием зэ-рэфэмылажъэрэр. Ары паклошъ, ахэр адрэ клэлэеджаклохэм анахъ пасэу аркыым, наркоманием апыщэгъэхэ мэхъух, жъэгъэузыр къыузы. Ахэм зеккккэ мытэрэ-хэу къахафэхэрэр адрэ клэлэ-еджаклохэмккэ шысэтэхыплэ мэхъух, еджаплэм клонхэккэ шы-нэхэу зыублагъэхэр къахэккы. Ащ хэккыплэ фэхъун ылъэккы-штыр ахэр класс хэушъхьа-фыккыгъэ игъэтлыхыгъээнхэр ары. Ащи нахышлуужь ыпккэ зэ-рэщытыгъэм фэдэу, ахэр унэ-ин-тернатим щырагъаджэхэу агъэп-сыжымэ. Натхьо Разыет Иуагъэ аритыгъ а кыиныгъор Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэккэ и Министерствэ шызэхифынэу.

Поселкэу Тульскэм шызэхич-щэгъэгъэ егъэблэгъэным депу-татим Хэгъэгъу ззошхом иветера-нэу зыкышчыфэзыгъэзагъэм лъэлоу илагъэ банкым потреби-тельскэ чыфэ кылыхыгъэным-ккэ Изэплэгъу кыфэхэу зэрэшло-игъуагъэр ары. Бзылфыгъэм сертификатэу кыратыгъэмккэ унэ кышчыфыгъагъ. Ар кышчыфэ зэхъум шыккэщтыгъэ ахышэр тлэ-кы-тлэккыу ритыжыныу кызы-цищэфыгъэм Иуагъэ дишыгъагъ. Чыфэр тыхъыгъэным епхыгъэ кыиныгъохэу бзылфыгъэм кыфыккыоккыгъэхэр Разыет а чыплэм шызэшлуихыгъэх, банк анахъ инхэм ащылъ горэм кы-гъэгъугъагъ Мыеккыопэ район ад-министрациер шэсэу зыуцуккэ ве-теран бзылфыгъэм чыфэ кы-

ритыныу. Чыфэр ветераным фэ-тыжышгъушт, процент тегъахъор бэп, ежъ ветераным пенсие дэхэ-клае кыраты.

Нэмыккэ цыфэу депутатим зыкыфэзыгъэзагъэм илътэс заулэ Казахстан Иф шылагъ, ау ар къэзыушыхыатырэ документхэр шлоккыдыгъэх. Хэгъэгъуитум азыфагу шыккыгъэ зэфэтхэным шлуагъэ кытыгъэп. СНГ-м и Межпарламентскэ Ассамблей ренэу Иф зышлэрэ икомиссие Натхьо Разыет хэтшыш, Казахстан и Парламент и депутатхэм занккэу зыфигъэзэнышъ, Ифыр зэхифы-нэу Иуагъэ ритыгъ.

Региональнэ тхьамафэр окк-фэккэ лъэлоу закыхэр арэп депу-татим зыкызырэфэфагъэзагъэр. Поселкэу Тульскэм шыпсэхэрэ бзылфыгъэр къэккыгъагъ Мые-ккыопэ район сымэджэщым илофышлэ коллектив зэрэфэразэр депутатим кыфилуагъэ шлоигъоу. А хъугъэ-шлагъэм джыри зэ нафэ кышшыгъэ псауныгъэр къэухъу-мэгъэным имызакоу, нэмыккэ къэралыгъо фэлэ-фашлэхэри зэрафагъэцаккэхэрэм ядэгъугъэ законхэмрэ мылкъоу отраслэхэм апэлугъахъэрэм ибагъэрэ ялы-тыгъэ къодыеу зэрэщымытыр. Зэккэми анахъ шъхьалэу шытыгъ ыкли кыэнэжыкы специалистхэм Изэплэсэныгъэу ахэлъыр, Ифышлэ пэпчэ зылут чыплэм пшъэдэ-ккыжъэу щыхырэр зэхышлэу ип-шъэрылъхэр зэрэщигъэцэккэхэрэ шлыккэр.

Тимофей БЕЛОВ.

Цыфым ишылэныгъэ ызы-ныккыом ышгъэхэ фэлажъэу, ад-рэ ныккыом ыцлэ ежъ фэлажъэу зэралорэр шыпкэз уегъало Быжъ Сыхьатбий Хьэсанэ ыккыом иду-нэтетыккэ. Мы ллым ыцлэ къепло къодыемэ шлэм, зэфагъэм язе-хьаглоу нэбгырабэмэ апашхъэ къеуцо, ягуккэжыгъэ дахэхэр мыл рапхых. Шушлэныр, шлу-лоныр, шлу нэмыккэ ыгу хэти фимылыныр Сыхьатбий ишы-фыгъэ шапхъэ. Лыгъэр зэккэми кыагоуцорэп. Адыгагъэр зыукуа-гъэми адыгэлккэ зельытэжы. Ары зыккылауагъэр: «Лы фэдэр бэдэд, лы дэдэр зырыз». А зы-рызэм ащылъ Быжыр. Лыгъэм бэ кыуыбытырэр: хэтрэ цыфи шъхьэккылафэ фэлпшыныр ыкли умыушъхьаглоуныр; плорэр бгъэ-цэккэжыныр ыкли умыгъэлп-цлэнхэр; мыхъунэу кыбдзэе-ккыагъэм дахэккэ упэгъоккыныр; Изэплэгъу зышхыккыгъэр плъэгъу-нышъ, уделэныр; шъфэу кыуа-луагъэр умылотэныр; шлоу пшла-гъэм игугъу умышыныр... А зэккэ Сыхьатбий физышлоккы, гухьахэ хигъуатэзэ егъэцаккэ.

Шушлэныр сэнэхьат шъхьа-лэу елытэми, нэмыккэ сэнэхьа-ти гъашлэм ащ кыырипсыгъ. Ар клэлэегъадж! Клэлэегъэджэ шыпккэрэ шлэныгъэм ыкли лушыгъэм сыдигъуи язехьаккы. А гушылэ лъаплэм пшъэрылъ инэу кыфигъэуцугъэр шхытху хэлъэу ащлуихыгъэ. Ишылэны-гъэ шыцэу илътэс 50-м ехъу егъэджэн-плуныгъэ Ифшлэным фигъэхыгъэ. 1978-рэ илътэсым щегъэжыагъэу 1998-м нэс Ады-гэ хэку еджэплэ-интернатшты-гъэм, етланэ ар Адыгэ респу-бликэ гимназие зэхъужымыи, пэ-щэныгъэ дызирхыгъэ. А илътэс-хэм клэлэплойи, клэлэегъаджэу Сыхьатбий Иф дэсшлэнэу сина-сып кыхыгъэ. Шуныгъэ-гъэсэ-ныгъэм ишъэфхэр дэгъоу зери-шлэрэр кыхышъу ренэу кытэ-ушъыиштыгъ. Сабыим унашъо фэлпшымэ, узэрэзеккыон фаер кыфэлпшутэмэ, плуныгъэ Ифыр

Шушлэныр ицыфыгъэ шапхъ

ащ шыухыгъэ зэрэмыхъурэр, клэлэеджаклохэр тэрэзэу плу-гъэнхэмккэ анахъ мэхъанэ зилэр, ахэр зыплурэ цыфхэм ежъхэм плуныгъэ Ифшлэнхэр зыдашлэ-жыныхэ, сьдрэ лъэныккыомккэ шысэтэхыплэу шытынхэ зэрэфэ-ер кытило къодыеу шымытэу, ежъ изеккккэ-гъэпсыкккэ тигъэлъэгъуштыгъ. Педагогикэм кыдылгытэрэ амал гъэнэфэ-гъэхэр иккэрыккэу кытфызэ-луихыжыштыгъэ: клэлэеджаклоу цыфы, ащ шъхьэккылафэ фэшл, о кыыомыккыштыр, угу римыхы-штыр емышл ыкли емылу, ренэу унэгъу зэлухыгъэу зегъэлъэгъу, сэмэрккэу дахэр зышчымыгъэ-гъушп, сабыи дй хъурэп, нбг-гырэ пэпчэ шлуагъэу хэлъыр къэгъот...

Еджэплэ-интернатим а лъэхъа-ным клэлэцыккыу «кыиныбэ» члэсыгъ: янэ-ятэхэр зимылэжъхэр, ахэр зилэхэу, ау яккэлэхэм кы-лэымыплъэжъхэр багъэ. Клас-схэм нэбгырэ 40-м нэсэу ары-сыштыгъэ. Мыш Иф шыпллэ-ныр хэтккэ псынклагъэп: ахэр еб-гъэджэнхи, бгъэшэнхи, бгъэсэн-хи, фэлпэнхи, бгъэрэзэнхи фэ-ягъэ. Зэккэми анахъ кылыбагъэр сабыиго чэфыгъор зымышлэ-штыгъэ клэлэцыккыу ащ иккэрыккэу хэпщэжыныхэр, ар зыфэдэр зэхыбгъэшлэныр арыгъэ.

Изшъхьэтетим Ифэу илагъэр мыухыжыгъэ, ау сьд фэдэ гу-зэжъогъу хэтми кызышчыгъэ-шъу, ежъ игумэккыхэр нэмыккэ аримыхышлэу, гупсэфэу Иф аригъашлэштыгъ. Ежъ ыпэ еджа-плэм цыф члэхьэщтыгъэп, зэ-ккэми ауж члэккыжыштыгъэ. Ащ фэдэу гуетыныгъэрэ шулэ-гъурэ фырилэу Ифшлэн зери-гъэцаккэхэр шысэ тфэхъушты-гъэ, етлани тызышхыфаем текло-лэн, упчлэжыгъэу тшлын зэрэт-лэккырэм, еджаплэм сыдигъуи зэрэчлэт заккыом тигъэрэхьа-

тыштыгъ. Шъхьэккэфэныгъэу фашлырэм ишыхыатыгъ Быжыр залэгъуккэ, цыккыуи, ини зы-зэрэфэсаккыжыштыгъэхэр, кы-зэрэзэтеуцощтыгъэхэр.

Сыхьатбий клэлэегъаджэу Иф ышлэнэу уахътэ илагъэп, ау ащ пае къэмынэу клэлэеджаклохэр дэгъоу ышлэщтыгъэх. Нэбгырэ пэпчэ зыфэдэр зэригъэшлэным-ккэ шлуагъэ къэзыхырэ шлыккэ дэгъу кыхыхыгъагъ: я 5-рэ классым щегъэжыагъэу я 11-м нэсыжъэу чэзыу-чэзыоу зэрэ-классэу, яклэлэплухэри яклэлэ-егъаджэхэри зэрягъусэхэу ика-бинет ригъэблагъэштыгъэх ыкли классым Иф зытетыр кыфалуа-тэщтыгъэ.

Адыгэ хэку еджэплэ-интерна-тыр гимназие зашлыжымыи уахъ-тэм зигупшысэхэр езыпхырэ Бы-жым научнэ ыкли методическэ ккыуагъэу шылэхэр ыгъэфедэхэзэ, лъэхъаным диштэрэ шлыккэ-

амалыккэхэр кыхыхыгъэх. Ады-габээр нахъ куоу зышчызэрагъэ-шлэшт классхэр кызылэуахыгъэх. Адыгабэзэрэ литературэмрэ анэмыккэу предметыккэхэр гим-назием члалъхьагъэх: этнокуль-турэр, жабзэм ихэгъэхьон, адыгэ зэдэгъушылаклэм ихабзэхэр. Клэлэеджаклохэр рагъэджэнхэу шлэныгъэлэжъхэу кырагъэб-лэгъагъэмэ ащыщыгъэх Къу-ныжъ Мыхьамэт, Тхьаркыохъо Юныс, Шорэ Ибрахымэ, Унэ-рэккэ Мирэ. Тхэн сэнэушчыгъэ зыхэлъ клэлэеджакломэ игуапэу Иф адиллагъ усаглоу Нэхэе Рус-лэан. Орэдэр зикласэхэр адыгэ хорым хэтхэу Шъхьаплъэккэу Гъучыпсэ адэлэжыагъ.

Лъэпкэ Ифыгъохэм ялътэгъо-хэщэу шытыгъэ Сыхьатбий гим-назием иккэлэеджаклохэр адыгэ Ифым хэщэгъэхэу, лъэпкыым игумэккэхэр ежъхэми алылэсхэу, ащ икультурэ хэшлыккэ фырылэу плугъэнхэм мэхъанэшхо риты-штыгъэх. Хьаклэш-музей зэхэтэу «Адыгееу сигупсэу сиклас» зыфилоу Гъуккэ Замудин ыгъэп-сыгъэм Иф ышлэщтыгъэ.

Ащ фэдэ Ифтхьэбзэ ямышлы-ккэхэм яшлуагъэккэ гимназием кычлэккыгъэхэм ащыщыбэхэр непэ клэлэегъэджэ пэрытых, журналистых, тхаклох, шлэны-гъэлэжыых... Ахэм ащыщых Тем-зэккэ Маринэ, Стлашъу Светэ, Мырзэккэ Джолетэ, Нэхэе Тэ-марэ, Мэхьош Саидэ, Хъушт Мирэ, Хьарэхъу Муратэ, нэмыкк-хэри. Иф зыдишлэгъэ нэбгырэ пэпчэ Быжыр фэсаккыгъ. Зэккэ изэфэдагъ, зэккэ ыгъэрэзагъ. Шылэныгъэр, цыфхэр, клэлэ-еджаклохэр дгъэлэплэнхэм, кыдгурылонхэм ыкли ежъми тагурылоным Сыхьатбий ты-фигъэсагъ. «Тхьауегъэпсэу» етлэо сыдигъо тылукагъэми.

Зэккэ кышлэккыгъэхэм, Иф-шлэгъугъэхэм ащ цыфыгъэу

адызирхыэрэм непэ кышчыкла-гъэп. Ащ фэдэ зеккылаклэм уегъа-ло: «Еджагъэу епщэжыгъэм нахъ бай шылэп». Цыфым шы-лэныгъэм чыплэу щибутыты-штыр, уасэу щырилэщтыр уна-гъоу зышлэпугъэм бэккэ елы-тыгъ. Быжыр жьоныгъуаккэ и 1-м, 1937-рэ илътэсым къуаджэу Фэдз кышчыгъэу. Янэу Люсэрэ ятэу Хьэсанрэ шлэгъэхэ чы-лэпхъэшлоу апхыгъэр — гупы-ккы, шъэбагъэр, шлэгъэр, ады-гэ зеккылаклэр яклалэ пкыыры-хьагъ, зэхышлагъ ыкли шэн-бзыбхъэ фэхъугъ. Сыхьатбийрэ ишъхьэгъусэу Эммэрэ унэгъо дахэ зэдашлагъэ, клалэрэ пшъа-шгъэрэ зэдэплугъэ. Ыккыоу Заур ип-шъашгъэу Фаризэ АКЪУ-м июри-дическэ факультет кыуухыгъэу Иф ешлэ, ятлонэрэ пшъашгъэу Бэли ащ шеджэ. Сыхьатбий ып-хъоу Саидэ АКЪУ-м щэлажъэ, доцент. Ащ шъэунтлэу еплу: Ба-тал Москва шеджэ, финанс ин-ститутым истудент, Анзор гим-назием иккэлэеджаккы. Сыхьат-бий игушысыи, игуфэбагыи ахэм атырегуащэ.

«Шылэныгъэр зы чыплэ итэп, гушлуагъуи, кыни кызыдехьы. А зэккэ кыбдэзылэтырэр ныб-джэгъухэр бэу зэрэсилэхэм сы-рэгъушхо, ахэм шылэныгъэ ккыа-члэ кысхалъхъэ», — ело Бы-жым.

Цыф Иушым илашэр шлэныгъэ, Изэбныгъэ. А Изэитлури изэфэ-дэу Сыхьатбий арылэжыагъ. Илэжыгыи уасэ ыгъотыгъ: ар Урысыем иеджаплэ изаслужен-нэ Ифышлэ. Сыхьатбий ыныбжэ илътэс 75-рэ зэрэхъурэм пае тэри, зэккэ Иф дэзышлагъэхэм, тигуа-пэу тыфэгъушло ыкли тыфэлъало игуккэгуи ини, ибэрэцэтыгыи мыккыасэхэу гъэшлэ ккыхъэ хъу-нэу.

БЛЭГЪОЖЪ Мир.

Адыгэ Республикэм гъэсэ-ныгъэмккэ изаслуженнэ Ифышлэ.

Жьоныгъуаклэм и 1-р тарихым зэрэхъагъэр гъатхэмрэ юфшлэнымрэ ямэфэклэу ары. Зицылэныгъэ, зыкыарыу наукэм фэзыгъэлорышлэгъэ цыф цлэрылабэ мы мафэм кыизэ-рэхъугъэр аукъодыеу щытэп-щтын. Француз антропологэу Пьер Тейер де Шарден, урыс философэу Николай Алексеев, француз экономистэу Мишель Камdessus, социологие шлэныгъэм ыльапсэ Адыгеим щызыгъэтлылэгъэ, социологиемклэ доктор диссертациер Ломоносовым ыцлэклэ щыт МГУ-м 1992-рэ илээсым кыызыгъэшъыпкэжыгъэ, ащклэ социогуманистикэм хэ-хьоныгъэ егъэшлэгъэным ильа-гъо тиреспубликэ щыхэзыхыгъэ Афэшлыжь Тыркубый Индрыс ыкьор ыкли нэмыклэхэр мы ма-фэм кэхъугъэх.

Шлэныгъэлэжышху

Тыркубый ицлэкугъом кыи-щегъэжыгъэу илэгъухэм кхач-щыштыгъ дунаним изхэлэтыклэ зэригъашлэ, шлэныгъэ куу зэригъэгъоты зэрэшлэгъэ дэда-гъэмклэ. Улапэ щыщ клэлэцыл-кыу зышнахыжъ заом хэклода-гъэмклэ Хэгъэгу зэошхомрэ зэо-уж лэхъанымрэ ушэтыпшэхуоу щытыгъэх. Гъаблы, гъайи зыщы-щыр ащ ышхъэкклэ ышлэнэу хъугъэ, ау ыгу ыгъэклодыгъэл, зыми зыкыарыгъэгъэщтагъэл. Цыфхэм нахыбэу ишлуагъэ аригъэклыным пае медицинэ учи-лищым члэхъэш, 1956-рэ илээ-сым диплом плыжыкклэ кыеухы. Ау медик ныбжыкклар журнали-стикэм нахь зэрэдихыхырэр кытеклошгъ, илээси 10 гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» ли-тературнэ юфышлэу, егланэ про-пагандэмклэ отделым ипашэу шэ-лажъэ. Къоджэдэхэм ящылэкклэ-псэукклэ, ягъэхъагъэхэр зигугъу кыэтшыгъэ гъэзетымклэ кыгъэ-лбагъэхэзэ, тарихым ар нахь пыщагъэ мэхуу ыкли Къэбэртгэ-Бэлыкар кыэралыгъо универси-тетым итарихъ факультет дэгъу дэдэу кыеухы, егланэ Кубанскэ кыэралыгъо университетым иас-пирантурэ шеджэ. 1975-рэ илээ-сым Афэшлыжь Тыркубый тарихымклэ идиссертациеу 1941 — 1945-рэ илээсхэм щылэгъэ Хэгъэгу зэошхом илэхъан ныбжыкклэхэм дзэ-патриотическэ плуныгъэу арагъэгъотыщтыгъэм

фэгъэхыгъэр кыгъэгъыпкэ-жыгъэ. Илээсищ зытешлэм ащ Адыгэ педагогическэ институтым клэлэгъаджэу юф щышлэу ре-гъажэ. Джы кызынэсыгъэми мы университетым юф щешлэ, философиемклэ, социологиемклэ, спецкурсэу «Информационная культура» зыфилоу ежъ кыыхы-гъэмклэ лекциехэмрэ семинар-хэмрэ дэгъоу зэхещэх.

Профессорэу Афэшлыжь Тыркубый юфшлэгъэ 200-м ехъу ытхыгъ, ахэм ащышэу 30-м кы-хур тхылыгъ. Социологие шлэ-ныгъэхэмклэ кандидат 30-у ыкли доктори 3-у ащ пэцэныгъэ зы-дызэрихъагъэмэ наукэм чыплэ гъэнэфагъэ шаубытыгъ.

Афэшлыжь Тыркубый АКЪУ-м философиерэ социологиерэклэ икафедрэ пэцэныгъэ зэрэдызэ-рихъэрэм, культурэм исоциологи-еклэ диссертационнэ Советэу АКЪУ-м щызэхъагъэм итхъаматэ игуадзэу зэрэщытым, прави-тельство наградабэхэр зэригъэм ямылгытыгъэу цыф кызырыккыу кыэнэжы. Ар теубытагъэ зыхэлъ цыф зафэу, хьалэлэу щыт, лэпы-лэгъу зыщыклагъэм ренэу дэлэ-ным фэхъазыр, клэ горэхэм алъэ-хуу зыпыт. Наукэмрэ цыфым иакъылрэ осэхъо афэзышлырэ, шлур ем зэрэтеклоштым сыди-гъуи зыцыхъэ тель цыфмэ ар ащыщ. Профессорым ежъ имылыкуклэ ичылэ гупсэу Ула-пэ саугъэт щаригъэгъэуцугъ.

«Шу шлэ, псым хадз» зыфи-лорэ шапхэм сыдигъуи Тырку-бый рэгъуазэ. Ар зыкли мылгъ-кум клэнэцылгъэл, кыэралыгъо, общественнэ наградахэр кыизэ-ратыштхэм ячэзыу хэтыгъэл. Профессорым нэмыклэхэм адэгъу-щылэ зыхыуклэ, игъэхъагъэхэм кыатегушылэныр икласэл. лэна-тлэу ылыгъым, шлэныгъэлэ-жышлэу илэм ягугъу кыашы зыхыуклэ, шлоемыккыу гушылэ цыпэр нэмыклэ лбагъо тырещэ.

Афэшлыжь Тыркубый юф зыдишлэхэрэм, истудентхэм иккылаклэ кыафигъотыны елэккы, ежъхэм осэхъо кыыфашы. Ар кыаушыхъаты мыщ кыкклэты-кыу ахэм кыатхыгъэхэм.

Илээс 17 хъугъэу Т.И. Афэшлыжыгъэ синапэу юф сэлэ. Тхэм ащ фэдэ пацэ хэти кыырет. Ар акъылышхо зилэ, наукэм, гъэсэныгъэм лэны-кыуагъэхэр хэгъэхъэгъэхэм дэ-зыгъэштэрэ ишхъэтетэу щыт. Ар синапэу джыры илэсыбэрэ сылажыгъэ синапэу.

А.Ю. Шьуаджэ, философиэ шлэныгъэхэмклэ доктор, про-фессор.

Афэшлыжь Тыркубый шэны-шлоу хэлхэм ащышэу анахъу кыыхъэгъэщы синапэу юф зыдишлэхэрэм, кызыуцухъэрэ цыфхэм зэрафэхъумкылар ары. юф зыдишлэхэрэм, иныбджэ-гъухэм ялофыгъохэм ар ренэу агъэхъэмкы, фэлэккыщытымклэ

ахэм аделэ ыкли зэкларэ дэгъоу зытыфагъэмэ ыужыкклэ зэрегъэ-шлэжыгъэ. Студент нэпчэ ищылэкклэ, ащ лэхылыу, ныб-джэгъоу илэхэм зыгъэгъуазэ. Хэти зыкызырэфигъэгъэрэ юфымклэ унчлэжыгъэу фэхъу, игуагъэу иопыт бай дегъош. Тыркубый кыэбарыбэ ешлэ, удэгъушылэныкклэ гъэшлэгъонэу, гупышаккларэу ныгъэхъэ кыи-зыгъэхъэрэ пацэу щыт.

З.М. Хьаклэцылкы, филосо-фиэ шлэныгъэхэмклэ канди-дат, ЮФУ-м и ИППК (кы. Ро-стов-на-Дону) идиректор илэпылэгъу.

Тыркубый Индрыс ыкьор клэлэгъэгъэзэ лэпэлэсэу щыт, ишлэныгъэкклэ, икыбар гъэшлэ-гъонхэмклэ ащ студентхэр зылэпещэх. Ащ изанатиехэм студентхэр ащышхъаукъэхэр-рэн. Ар акъыл чан зилэ клэлэ-егъаджэу щыт, гуыцлэ шэры-охэр бэу егъэфедэх. Социоло-гиемклэ илекциехэм социальнэ зэфыкытыкклэхэм нахь куоу нэлуасэ тащыфешы. Соци-альнэ юфыгъо инхэу цылэхэр ащ нахь кызырыккыу кыдгъу-гъагъох. Тыркубый Индрыс ыкьор лэдэ ин, сэмэркыуишхо зыхэлъ цыф гупцлан, нэбгырэ нэпчэ епэсыгъэ гуыцлэ кыи-гъотын елэккы.

Симакова Екатерина, эконо-микэмклэ факультетым ия 2-рэ курс истуденткы.

Дунаир ыпэкклэ лызыгъэккыу-тэхэрэр зышхъамысыжыккыхэрэ цыф хьалэлхэр ары. Мыгъэ зи-юбилей — илээс 75-рэ зэрэхъу-гъэр хэзыгъэууэфыккларэ Афэ-шлыжь Тыркубый ахэм зэу ахэ-тэлыгъэ. Опытышхо зилэ клэлэ-егъаджэм, публицист, шлэны-гъэлэжъ, тарихыгъэ цлэрылом, социологым, профессорым, на-учнэ школым илэшхъэтетым, Адыгэ кыэралыгъо университе-тым философиерэ социологи-емрэкклэ икафедрэ ипашэ, УФ-м и АСГН иакадемик наукэми, об-щественнэ юфшлэныгъэ гъэхъэ-гъэшхохэр ащышлэгъэх. Ащ анахь шэн дэгъоу хэлъагъорэр шлэныгъэлэжъ ныбжыкклэхэм лэпылэгъу аригъэгъотыным, зигъо юфыгъом изэшлохынкклэ нахь кыекларэ амалхэмклэ джэн-джэшгъэу афэхъуным сыдигъуи зэрэфэхъазырыр ары.

Афэшлыжь Тыркубый наукэ-ми, егъэджэн юфми япхыгъэ пшгъэрылхэр ыгъэцаккларэ, па-триотизмэм, интернационализмэм, джырэ ыкли кыэккышлэу лэуужхэм ягушхъэлэжыгъэ кыатегушылэ зыхыукклэ, зэфэхысыжыгъэу ышлы-хэрэм ежъ теубытэныгъэшхоу хэлъыр кхачыш.

Лыгъэныгъэшхо зыфэтшырэ Тыркубый Индрысэ ыкьор! Уиубилейклэ тылфэгъушлэ, пса-уныгъэ пыгъэ уилэнэу, творческэ гъэхъэгъаджэр шлыныу пфэгъэлэ!

АКЪУ-м философиерэ социологиерэклэ икафедрэ илофышлэхэр.

«Тызэкъоуцон фэе»

Адыгэ Республикэм лэпкы юфхэмклэ, лэклэб кыэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-кыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли кыэбар жугъэм иамалхэмклэ и Ко-митет зэхыгъэгъэ зэлуклэгъур зыфэ-гъэхыгъагъэр Мыекъопэ кыэлэ обще-ственнэ организациеу, тилъэпкыгъоу кы-зыгъэгъэхыгъэрэу щылэныгъэм хэгъэгъо-зэгъэнхэм апылэу, «Дом адаптации ре-патриантов» («ДАР») зыфилоуэм игъэ-лорышлэккы орган хэтхэмрэ нэмыклэ об-щественнэ организациехэу тилъэпкыгъэ-хэм ялофхэм апылэхэмрэ зэгурылоныгъэ ахэлэу ыкли зделэжыгъэхэу юф зэрээ-дашлэщтыр ары. Илээсыбэ хъугъэу «ДАР»-м пэцэныгъэ дызэзыхъэгъэ Ан-дар (Стлэшъу) Яхьем тилъэпкыгъэхэм шлуагъэ кыгъэу юф зэрадишлагъэм пае зэрэфэрэзэхэр ыкли «тхъауегъэлэсэу» зэрэралорэр кылауагъ. Комитетым ыцлэкклэ ащ Шыгъу тхыт фэгъэшпошагъ. Тапэкли амалэу, шыккыу илофклэ ыгъэфедэ-щтыгъэхэмклэ правлением лэпылэгъу кыи-

фэхъуэу ышлэныу зэрэщыгъыгъэхэрэр ралауагъ.

Бэмышлэу «ДАР»-м иправление агъэккыжыгъэ, ащ нэбгыри 7 хэхъагъ. Мыекъопэ кыэлэ общественнэ организа-цием иправление итхъаматэу хадзыгъэ Хыдзэлл Абдулахэ идоклад правлением юфэу ышлэштхэм, пшгъэрылэу зыфигъэ-уцужыккыхэрэм ыкли лэклэб кыэралыгъо-хэм адыгъэхэу кыарыкыжыккыхэрэм лэ-пылэгъу зэрафэхъушхыштхэм афэгъэ-хыгъагъэ.

Комитетым итхъаматэу Шхьэлэхъо Аскэр игъэккытыгъэу кыатегушылагъ Ады-гэ Республикэм щызэхъэгъэ обществен-нэ организациехэу тилъэпкыгъэхэм юф адзэшлэхэрэм зыкылыныгъэ ахэлхъэгъэн зэрэфаем, ахэр зэкклэ зэкъомыуцохэмэ, зыпылэ юфыгъохэр икыоу ыкли тэрээу зэшлохыгъэ зэрэмыхъуштхэм.

Косовэ зао щыккыу зэхъум адыгэ цыф куп кырашхыжы, Адыгеим кызащэ-жыгъагъэхэм кыищегъэжыгъэу лэклэб

кыэралыгъо зэфэшхъафхэм ащыпсэу-щтыгъэ тилъэпкыгъэхэу кызыгъэгъэхъы-гъэхэм, ячлыгъужь щыпсэунхэу ыкли щы-лэжыгъэхэу фаехэм Комитетми, Адыгэ Хасэми, общественнэ организациехэми амалэу ялэхэмклэ алъэккыштыр афашлэ, ау ахэм зэкклэ алэ зэримылгыри кызы-гъэгъэхъыгъэхэм кыагурылон фэе.

Непэ хэгъэу зэфэшхъафхэм кыары-кыжыккыи Мыекъуапэ щыпсэунхэу офи-циальнэу (ятхылыгъэр тэрээу гъэпсыгъэ-хэу) кыэккыжыгъэхэм япчъагъэ нэбгы-рэ 480-рэ мэхъу, тилъэпкыгъэхэу кызы-гъэгъэхъыгъэхэм яунагъохэм арысхэр (ахэхэр) ахэтхэмэ, 800 — 900-м нэсы.

А. Шхьэлэхъор общественнэ органи-зациехэм япашэхэм кыаджэагъ республи-кэм щызэхъащэрэ мэфэкклэхэм, шлэжъ ма-фэхэм, нэмыклэ зэхъахъэхэм кызыгъэгъэ-жыгъэ адыгъэхэр нахыбэу кыахъащэхэу ашлэныу. «Зыкыжыгъэлыгъон фэе, шьуашлэныу, шьуалэгъунэу тыфай, ти-непэрэ щылаклэ шьуиуи шьуишлэ кыи-

хэшъулыханэу тыфай. Шьузыгъэгумэ-кыларэ юфыгъохэм шьо клэцаккыу шьуза-фэхъукклэ, тэри тапэ итхэм нахь тызэхъа-шыккышты, лэпылэгъуи нахь шлэхэу тышхуфэхъушт», — кылауагъ ащ.

Ащ пыдзагъэу А. Хыдзэллым кылауагъ кызыгъэгъэхъыгъэ цыф пэпчэ фэгъэ-хыгъэ кыэбархэр угъоигъэнхэу зэрэфар. Джащ фэдэу ахэм ятхылыгъэр агъэпсыхэ зыхыукклэ, зыдэккыштхэр, зэрэтеклоштхэр ашлэным пае ежъхэм кыашхъэпэшт хаб-зэу тыхэгъэу илэхэр урысыбзэккы тыр-кубзэккы тхыгъэхэу ялэнхэу фэе.

Зэлуклэгъум кыищыгушылагъэх Тез-джан Эсат, Хьасани Мыхъамэт, Гьуклэлл Асхъад, Бэгъушгъэ Адам, нэмыклэхэри. юфыгъоу зынэсыгъэхэм кыахъуытэх тилъэпкыгъэхэм кыахъыгъэ студентхэм яегъэджэн, лэпылэгъоу ящыклагъэхэр, чыгъур кызыралапхыштыр, документхэм юф зэрадэшлэщтыр, Сирием кыккыжыккы зышлоигъоу цыфхэм апэгъэхын тлэ-кышты лэпылэгъур, нэмыклэхэри.

Зэхъушылэжыгъэхэм зэфэхысыжыгъэу ашыгъэр акылыгъэу зэфэхъухэмэ, юф пстэури, ахэр кыныу щытхыном, лба-гъэккытэн зэралэккыштыр ары.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Мэлылфэгъум и 19-м Лъэпкъ библиотекэм творческэ мэфэкI дахэ щызэхашэ-гъагъ. Ащ зэфыщэсыгъэх зэ-лъашIэрэ артистхэу Адыгэ драмтеатрэм куцI ыкIи лъапсэ езыхъышIыгъэхэу 1962-рэ илэ-сым Москва ГИТИС-р кы-щызыухыи, Адыгэ хэкум кы-зыгъэзэжыгъэхэу, непэ кызы-нэсыгъэм адыгэ сценэм тет-хэмрэ искусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ колледжэу У. Тхьа-бысымым ыцIэкIэ щытым ше-джэрэ ныбжьыкIэхэмрэ.

Творческэ Иофхьабээр зэри-щагъ АР-м культурэмкIэ иза-служеннэ ИофышIэу, театро-ведэу, АР-м культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипачэу **Шъхьэлэхэу Светланэ**.

Адыгэ драматическэ теат-рэр 1937-рэ илэсым щыIэ хьугъэ. Краснодар дэтыгъэ те-атральнэ училищым кычIи-тIупшыгъэхэр арых ащ иапэрэ актерыгъэхэр. Адыгэ театрэм профессионализмагъэр кызы-фэкIуагъэр Ж. Б. Мольер ипье-сэу «Скупой» ыкIи адыгэ драматургэу Цэй Ибрахымэ иеу «КъокIас» зыфиIорэ спек-таклэхэр кызыгъэзэжыгъэхэр ары.

Адыгэ театрэм тарихъ гъогу гъэнэфагъэ кыкIуагъ. **Мыгъэ театрэм лъэпкъым зыфэла-жыэрэ илэс 75-рэ мэхъу**. Ащ елытыгъэу лъэпкъ драма-тическэ искусствэм адыгэ те-атрэм чIыпIэхэу щибутыгъэр, охътэ зэфэхъафхэм ащ зэхъокIыныгъэхэр фэхъухэзэ, сыдыгъуи лъэпкъ искусствэр кIиугъаеу, ыгъэбаеу, лъэбэ-кыушIухэр ышIызэ зэрэлъы-

ЗэIукIэгъу фаб

кIуатэрэр кыриIотыкIэу зэIу-кIэгъур гъэпсыгъагъэ.

1941-рэ илэсым, бэззогъу мазэм, апэрэ адыгэ студиеу Къэралыгъо театральнэ инсти-тутэу Луначарскэм ыцIэкIэ щытыр (ГИТИС-р) Москва кыщызыухыгъэхэм Мыекъуа-пэ кыагъэзэжыгъагъ. Ау... Хэ-гъэгъу зэошхор къекъи, ахэм янахыбэр фронтым Iухьагъ, макIэп къэзымыгъэзэжыгъэ-ри. Зэо ужым урыс труппэм хэтхэу къэнэжыгъэ адыгэ ар-тист зырызхэм Иоф ашIагъ. 1957-рэ илэсым Адыгэ теат-рэм ИофшIэн пидзэжыгъ. 1962-рэ илэсым ГИТИС-м иятIонэрэ чIэтIупшыгъо хэты-гъэ ныбжьыкIэ нэбгырэ 23-мэ Адыгеим кыагъэзэжыгъ. Ахэ-тыгъэх ахэм ежъхэм адеджэ-гъэ режиссерхэу ТхьакIумэщэ Налбий, КIуращынэ Аскэрбий, театроведэу, Адыгэ театрэм охътэ гъэнэфагъэм идиректо-рыгъэу ШъхьапIэкIэ Къэ-сэй. Мы купым щыщэу непэ Адыгэ театрэм Иоф щызышIэ-хэр артист цIэрыIохэу Пэрэ-ныкIэ Чэтибэ, КIыкI Юрэ, Ус-тэкIэ Мыхъутарэ, УарпэкIэ Аслъан, Мурэтэ Чэпай зэIукIэ-гъум хэлэжыгъэх.

АР-м искусствэхэмкIэ иза-служеннэ ИофышIэхэу Шъха-плэкIэ Къэсэй зыдеджагъэ-хэм яхьылIэгъэ псэлъэ фабэ кышIыгъ. Москва къэтыфэхэ яеджэIагъэр, ягъэпсыIагъэр,

щыIэныгъэр жьым фэдэу зэрэ-зылуагъэр, стипендиe инхэр кызырахышIыгъэхэр, амал-кыулайхэр кызырэлэкIэхэ-гъэхэр, Адыгеим спектаклэ хъазырэу 4 къащэкIи кызырэ-кIожыгъагъэхэр, гуетыныгъэу сценэм фырыагъэр кыIотагъ. Цыфхэм театрэр зэрарагъэ-шIагъэр, режиссер лъэшхэу ТхьакIумэщэ Налбий, КIура-щынэ Аскэрбий фэдэхэр зэря-Iэм, я 70 — 80-рэ илэсхэм театрэр ыIэтыгъэу ылытагъ.

ШIэныгъэлэжэу, литера-туроведэу **Мамый Руслъан** игушыIэ анахэ кыххэщыгъэр Лъэпкъ театрэр ышIэнэу зэрэ-хьугъэр ары. ИунэкIош дэдэ-хэу, артистэу Мамый Абубэ-чыр, драматург инэу Ма-мый Ерэджыбэ яшIуагъэкIэ те-атрэм ныбджэгъуныгъэ-гъу-сэныгъэ дыриIэ зэрэхьугъэм, лъэпкъ драматургием, адыгэ сценэм алыплъэу сыдыгъокIи ыналэ зэрэтетым ягугъу кы-шIыгъ.

УФ-м изаслуженнэ артистэу, АР-м инародинэу **ПэрэныкIэ Чэтибэ** гушыIэр лъыгъэкIо-тагъ. Колледжым итеатрэ от-деление щеджэрэ ныбжьыкIэ-хэр мы залым зэрэчIэхэр зэ-ригуапэр, ящыIэныгъэ зыфэ-дагъэр, ялофшIэкIагъэр зэра-фаIуатэрэр къашъхьэпэнэу ылытагъ.

УФ-м изаслуженнэ артист-тэу, АР-м инародинэу артистэу

КIыкI Юрэ гушыIэ дэхабэ кыфаIуагъ: анахэ уфэушIэгъэ ин зыхэлъэу, гъэпсыкIашIоу, кышIырэ роль пэпчэ хэчъы-хэу Iэпэлэсэныгъэ ин зэриIэр кIагъэтхыгъ. ШъхьапIэкIэ Хысэ ипье-сэу «Даут» зыфи-Iорэм техыгъэ спектаклым Со-ветскэ Союзым и ЛIыхъужэу Нэхэе Даутэ ироль кызырэщи-шыгъэмкIэ агу кызырэинагъэр, цIыфыбэр зэригъэрэзагъэр, лIыхъужым янэу залым чIэ-сыгъэр къэтэджи «скъо ури-чIыпI» кызырэрэиIуагъэр къа-Iотагъэх. Ежъ Юрэ гушыIэр зы-ратым, ныбжьыкIэхэм кызы-рафэлъэIуагъэр театрэм нахы-бэрэ клонхэу, еплъынхэу ары. Джырэ ныбжьыкIэхэм яухагъэ зэрэнэмыкIыр, ахэлъ сэнаушIы-гъэр кызырэлъахынымкIэ ама-лыбэ зэряIэр насыпыгъэу афи-лэгъугъ.

УФ-м, КъБР-м язаслужен-нэ артистэу, АР-м инародинэу, УФ-м итхакIохэм я Союз хэ-тэу, АР-м и Къэралыгъо пре-мие илауреатэу, драматургэу **Мурэтэ Чэпай** зэрэартист Iэ-пэлэсэм имызакъоу, ипье-сэ-хэу «Шъузабэхэр», «IэнатIэм игъэрхэр» зыфиIохэрэмкIэ Адыгэ театрэм ирепертуар ыгъэбайгъ. Илэс 13-м кы-кIошI Чэпае къэралыгъо Иофы-шIэу, хэку культурэм игъэлэ-рышIаплэ ипачэ игуадзэу, ащ ыужым культурэмкIэ мини-стрэу щытыгъ. Ау зыкIи теат-

рэр IэкIыб ышIыгъэп, ренэу сценэм тетыгъ. IэнатIэ иIэ зэ-хъуми, лъэпкъ культурэм щы-лажэхэрэм ишIуагъэ аригъэ-кIэу зэрэпсэугъэм, Адыгеим а уахътэм культурэм хэхъоныгъэу ышIыгъагъэхэр агу кыгъэкIы-жыгъэх. Театрэр ежыркIэ зэ-рэлъапIэр — ищыIэныгъэ да-хэу зэрэщытыр Мурэтэ Чэпае кIигъэтхыгъ.

АР-м инародинэу артистэу **Ус-тэкIэ Мыхъутар** Адыгэ те-атрэм итарихэ нэклубгъохэр зылуагъэхэм ащышI. Тыгу къэдгъэкIыжыын «Игъонэмы-сым икъашъу» (зытхыгъэр ШъхьапIэкIэ Хыс) зыфиIорэ спектаклым тырку Мустафэ ироль кызырэщишыгъэр, гур ыгъэплъэу, пшIошъ ыгъэхъоу кышIырэ. Мыхъутарэ игу-шыIэ щыкIигъэтхыгъ зэде-джагъэхэм нэбгыритIу къахэ-щэу зэрахэтыр — ПэрэныкIэ Чэтибэрэ КIыкI Юрэ. Мы-хэм ятрудоуной кийжкэ зы дэ-тхэгъэ закъу иIэр — Адыгэ театрэм иартист. Илэс 50-м ехъугъэу алэжыы шIур, дэха-гъэр — лъэпкъ искусствэр. КIэрэщэ Тембот ироманэу «На-сыным игъогу», иповестэу «Шапсыгъэ пшъашъ» атехы-гъэхэ спектаклэхэу КIуращынэ Аскэрбий ыгъэуцугъэхэм спектаклэу «Псэлъыхъохэр» (Е.Мамый) ялэпкъ мэхъанэ кIигъэтхыгъэ, ахэр Адыгэ те-атрэм ивизитнэ карточкэхэу УстэкIом ылытагъ. Творческэ зэIукIэгъу зэхэззыгъэхэм «тхъашъуегъэпсэу» ариIуагъ.

АР-м изаслуженнэ артис-тэу, адыгэ сценэм роль цIыкIу (ау мэхъанэ зылабэр) емызэщы-жэу кыщызышIыгъэу, непи кыщызышIэу УарпэкIэ Аслъан театрэ щылаклэм ихьугъэ-шIэгъэ цIыкIухэмкIэ ныбжьы-кIэхэм къадэгощэгъ, нахыбэрэ театрэм клонхэу къаджагъ.

Искусствэр лIэужхэр зэзы-пхырэ Iудэнэ пытэу зэрэщы-тыр творческэ зэIукIэгъу фа-бэм кыххэщыгъ.

МАМАРЫКIО
Нурмет.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

СЭМЭРКЪЭУМ, ЛАКЪЫРДЫМ ЯКЪОГЪУП

Адыгэ хэми ар якIас

ШIоугъор фигъэцэкIагъ

Шъэомафэрэ Щэрифэрэ зэ-псэогъухэу, зэгурыIохэу зы-зэ-дышIэхэр илэсыбэ хьугъэми, сыд фэдизкIи илI фигъэгъун ымылэкIэу Щэрифэ зы гу-къанэ иI: къащэ зэхъум шъузы-щэ ордэ кызырэфамыIуагъэр ары. Къуаджэм шъузышIэ ордэ кышIаIоу зэхихы къэс ар кызы-фаIорэ пшъашъэм ехъуапсэ, ылоуи зэхэпхышIт:

— Алахыр етагъэба «о-оо-р-р-д-э-э дахэр къэтэща-а!» аIозэ ащэрэ пшъашъэм!

ЛIыжым ыгу кыхьагъ: «Тилэжыгъо хьугъэ, игунахэ кызылузгъэкIэнэп ныом, зы-кIэхъопсырэр фэгъэцэкIэн».

Щэрифэ ытышхэм адэжъ зэкIом, Шъэомафэ ежъ фэдэу лIыжъ заулэ гъусэ ышIи, ку-шъоджанэм нэсэу мэкъу зэ-рылъ шыкузэкIэткIэ лыкIуагъ. Игухэлъи игъусэхэр щигъэ-гъозагъэх.

— КъытIысхэ ныу, усщэ-жыныу сыкыплъыкIуагъ, — ыIуагъ Шъэомафэ.

— Дэгъу дэд, сэри сыкъэ-кIожьын сыгу хэлъыгъ, — гуа-пэ щыхъугъ ныом. — Ау сы-дэу гъусабэ уиIэу укъэкIуагъа?

Иныо иаужырэ гушыIэхэр зэхимыхыгъэхэ фэдэу Шъэома-фэ зыкышIыгъ, джэуап риты-жыгъэп. Щэрифэ кум къы-тIысхажыи, шагум кызырэ-дэкIыхэу лIыжымэ кыха-дзагъ:

— О-р-р-д-э-э дахэр къэ-э-тэща-а!..

— Ал, шъузэкIокIыгъа, шъушIэрэр сыд емыкIуа, — кIэкууыкIыгъ ныор. — ЛIыжыи шъухъужыгъэу шъукызэхэ-зыхырэ кыжъудэхъашхын.

— ТызэкIокIыгъэп, ныу, — ыIуагъ Шъэомафэ. — Укы-зысэхэм шъузышIэ ордэ кызы-рэфамыIогагъэр ренэу кыс-фэоIэтыжышъ, ар къафаIо-зэ ащэрэ пшъашъэмэ уахъуа-псэхэ, уичIыфэ стелъэу хьады-рыхэ сыкIожьынэу сыфаеп.

КъэшъуакIом ылъэкъуымIу

Концертэу клубым щыIа-гъэм шIоу кыщышъуагъэу, пшъыгъэу Рэджэб унэм къы-хъажыгъ. Ащ лъыпытэу ди-

ваным зыригъэкIагъ. Ипсэогъу шъхьантэу ышхъэ кыкIиль-хыагъэр кIихыжыи, ылъэкъуитIу акIилъхыагъ.

— ПшIэрэр сыд емыкIу! — ыгъэшIэгъуагъ Саудэт.

— Сшъхэп сэ сыщызгъа-Iэрэр, слъэкъуитIу нахэ, — ыIуагъ Рэджэб.

Инымэ зырыз, цIыкIумэ тIурымIу

Чэм къэфыжыгъу. Ибра-хымэ шагум къыдэкIыгъэу къэлапчъэм дэжъ щыт, хъу-пIэм кыкIыжырэ былымхэм

яплъы. Сэлам кырихи, кIалэ горэ къегъукIуагъ.

— Еблагъ, сикIал, бысым шыгъо хьугъэ, — ыIуагъ Иб-рахымэ, кIалэр къуаджэм зэ-рэщымыщыр елъэгъути.

— Бысым сищыкIэгъэ дэд, мы къуаджэм синэIуасэ дэ-сэп, — кызытэуцагъ кIалэр. ЗэрэгъагушыIэхэу щысхэзэ, бысымгуащэм хьалыжыжыые кыхыи, Iанэм къафытыри-гъэуцагъ.

Мэфэ реным Азмэт шха-гъэп, лъэшэу мэлэкIэ лагъэти, хьалыжыжыер тIурытIоу зы-Iуилъхэзэ шхэу ригъэжыагъ. Бысымыр къеплъ-къеплъи кьеупчыгъ:

— ТыхьакIэ, шъуалъэны-къокIэ хьадэхэр зырызэу да-хыха, хьауми тIурытIуа?

КъышIагъ Азмэт Ибрахи-мэ кызыфеупчыгъэр, псынIауи джэуап ритыжыгъ:

— Инымэ зырыз, цIыкIумэ тIурытIу.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр.

Ліэу сыкызытегушылэ сшіоигьом шылэныгъэ гьогоу кыкылүгъэм уасэу илэр ситхыгъэ шхъэу фэсшыгъэм дэгъоу кьеушыхаты. Ежыр сэ блогъэу сымышлэрэми, иныбджэгъухэм, икьоджэгъухэм, илофшлэгъухэм дахэу ащ фалорэр зызэхэсхырэр маклэ шлагъэп. «Мыр ышлагъ, мырэуштэу ылауагъ, ишлуагъэ ригъэкыгъ» – джащ фэдэ гушылэх ащ ипсэуклэ–зеклуаклэхэр кырагъэлъагъохэу зэхэсхыхэрэр.

Шлушлэным кыфэхъугъ

гъэм хэлэжъэнхэу кыуаджэм шыщ нэбгырэ 517-у ащагъэхэм Ибра-хымэ ащыщыгъ.

Ащ фэдиз дэхагъэр къэзылэ-жыгъэу зыфагъэшъошэрэ адыгэ клэлэ шлагъор 1942-рэ илээсэу зэо фыртынэм ианахъ охътэ хылыгъэ тыхэгъэгуклэ хушгъым ижъоныгъоклэ мазэ и 1-м къэ-хъугъ. Зыкушгъэ кыхъухыгъэр Кошхъэблэ районым шыщ кьоджэ фэшлыгъэ зэтэгъэпсыхыа-гъэу, кьэбэртэе бзэ дахэр зы-щагъэжынчырэ Блэщэпсын. Ащ иунэгъуабэмэ ащыщэу Китариэ Ибрахым Къазый ыкхъом ышлагъэм кыхъухыгъэ клэлэ закхъом цлэ шлагъо фаусыгъ.

Къашлэгъэнхэ фае клэлэу жьоныгуакулэм и 1-м илээс 70-м зыныбжыклэ нэсыштэу сыкызы-тегушылэ сшіоигъор зыщыщы-ри, ышл. Ары, Китариэ Заурбий сикъэлэм непэ зыфэзгъатхэрэр.

Ар кызыщыхыгъэ кьоджэ шлагъом сижурналист гухэлхэм сащэу уахътэ кысэклу. Дэгъоу сэшлэ ащ цыф дэгъубэ кызырэд-кылыгъэр. Синэлосагъэх непэ кытхэмытыжхэ Советскэ Со-юзым и Лыхъужъу Къош Алы, зылашлэрэ композиторэу Сихъу Рэмзэнэ, бэшлагъэу синэлосахэ Дыбэгъо Кимэ, Мурэтэ Чэпае, Болэкъо Мухъамэд. Ахэм ясатырэ хэт Заурбыеу зыгъашлэ шыщ лэхэу заулэ кышпфэслогъэщтыр.

Заурбий ятэ Ибрахымэрэ ежыррэ зэрэлъэгъунхэу янасып кыхыгъэп. Хэгъэу зэошхоу ти-чыгу мэшлолыгъаеу шызеклуа-

А пчъагъэм шыщэу зиунагъо, зыкыуаджэ, зыхэгъэу фашизмэм шызыгъухэмэхэзэ зынахъ лъаплэ шымылэ зыщылэныгъэ зытыгъэр 236-рэ. Ахэм ахэфагъ Ибрахы-мэу кьэхъунклэ мазэ нахъ зи-мылэжыгъэ иклалэ шхъащы-кыгъэр. Ар дащы зэхъум кы-рилогъагъэр янэ бэрэ кыфилотэ-жыштыгъ: «Гошхъурай, хэт кытфэхъуми, шлу слэгъушт, ау анахъ сызкэхъопсырэр тилъэпкэ лызыгъэклогъэщт клалэ тилэныр ары». Джары илээс 28-рэ нахъ зымыныбжыу кьэнэгъэ бзылгъ-фыгъэм илэ фырилэ шлэгъым ифэшшошэ уасэ фишлызэ, иклэлэ закхъо иплун-лэжыкын ищылэныгъэ зыкыфигъэлорышлагъэр.

Гошхъурае колхозым илэжъэ-клогъэ пэрытхэм ахэтэу кыхыгъэ, ау ащ кырапэсхэрэ трудодень купклэ нэклэхэмкэ ежымы ыкхъуи ашхыштыри, зыщалгъэщтыри зэ-пыгъэфэгъоягъэ. Зэрэхэкыжы-щтыгъэхэр соткэ 70-рэ хуэрэ яхэ-тэу гъэбэжыу клуаплэ ашлыгъа-гъэмрэ чэм закхъоу ялагъэмрэ.

Зыкылиэти Заурбий якъоджэ еджаплэ члэхъагъ. Ащ шезыгъэ-джагъэхэр ренэу шлуклэ ыгу кьэкыжыкы. Клэлэгъэдэжэ ІэнатІэр арыти а лъэхъаным ячы-лэ сэнэхъат шхъабуу зэрэщыла-жъэщтыгъэхэр клалэри ащ блэхъопсыкын ылэкыгъэп. Адыгэ кьэралыгъо клэлэгъэдэжэ институтым члахъэш, агробио-

логическэ факультетыр кьеухы. 1966-рэ илээсым агъакулэ Джэ-джэ районым ит селоу Сергиев-скэм, ащ дэт гурыт еджаплэм иапэрэ Іофшлэгъу лъэбэкхуэр щедзых. Илээс 24-м ит клалэм апэу регъажэ еджаплэм идирек-тор игуадзэу. Кыкыклэыклорэ илээс еджэгъум ащ директор ІэнатІэр кырапэсшыт, 1970-рэ илээсым нэс ар егъэцаклэ. Унэжъ мынышчы ачлэт еджаплэр кын зэрэхэтыгъэр гъэнэфагъэ. Уна-клэм ишлын рагъэжэгъэ кьоды-ягъ. Ащ игъэпсын зыпшыгъэ дэклы-гъэхэм Заурбий ащыщ. 1967-рэ илээсым а еджаплэ унэр торже-ственнэу кызызуахыгъ. Шуны-гъэм Іофшлэным мэхъанэшхо зылэ чыплэ зэрэщыбуытыр кызыгурылогъэ директорым се-лом дэт колхозэу Калининым ыцлэклэ заджэщтыгъэхэм зэпхы-ныгъэ пыгъэ еджаплэм дырилэным-клэ ышлагъэр маклэп. Клэлэеджа-клогъэм колхозым хэтэрыклэ зэ-фэшхъафхэр кыфагъэкышты-гъэх, шъоушыгъу зыхашыкырэ чыплэ хьасэхэр факлэщтыгъэх.

1970-рэ илээсым кышщэгъэ-жыагъэу Заурбий КПСС-м и Джэджэ райком политпросвеще-ниемклэ икабинет илээсиплэ пэщэныгъэ дызэрихыгъ. Ащ рати, Джэджэ район заготкон-торэм директор зыфашлэми, псэолъаклэхэр шлыгъэнхэр, пэ-щэныгъэ зыдызэрихэрэ цыф-хэм ишлуагъэ алыгъэлэсыныр ары пшъэрэыл шхъабуу зы-фигъэуцужыштыгъэр. А уахъ-тэр ары нэкулхэр кызыщашы-щтхэ цех тегъэпсыхыгъэ стани-

цуу Джэджэ, хэтэрыклэхэм аха-шыкыштыгъэ шлолухэр кызы-щагъэхъазырышт цех станицэу Дондуковскэм зышаригъэшлы-гъэр. ЕтІанэ Джэджэ район гьо-мылэпхъэшл комбинатым пащэ зыфашлым, ащ итехнологичес-кэ линиэхэр иклэрыклэу гъэп-сыжыгъэнхэмклэ, предприяти-ем уахътэм диштэрэ котельнэр, укьэбзын Іофхэр зыгъэцклэщт псэуалхэр шышлыгъэнхэмклэ зэшлуихыгъэр маклэп. Джы кызынэсыгъэм ащыгъум зипэ-щэгъэ цыфхэм ащышхуу фэтэ-рыбэ хуэрэ унэу аригъэшлыгъэр псэуплэ зыфэхъутыгъэхэр лъэ-шэу кыфэразэх.

1988-рэ илээсым Джэджэ рай-пом иправление итхъаматэ игуа-дзэу, 1991-рэ илээсым Кошхъэ-лэ райпом иправление итхъама-тэу агъэнафэшл, а ІэнатІэхэри Ки-тариэм илээс заулэрэ егъэцаклэ. Кьоджэ сатыушыным иветеран-хэм джы кызынэсыгъэми ащ идахэ алуатэ екху.

1995-рэ илээсым кышщэгъэ-жыагъэу 2002-рэ илээсым нэс Заурбий Адыгэ Республикэм игъэцклэклогъэ хабзэ илофшлэп-хэм ащылэжыагъ. Республикэм гьомылэпхъэшл промышлен-ностымклэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу, мэкху-мэщымрэ гьо-мылэпхъэшл промышленно-стымрэклэ республикэм и Мини-стерствэ гьомылэпхъэшл про-мышленностымклэ игъэлоры-шлэплэ ипашэу, республикэм сатыушынымклэ и Комитет ит-хъаматэ игуадзэу, экономикэ хэхъоныгъэмклэ ыкы сатыушы-

нымклэ республикэм и Мини-стерствэ иколлегии хэтэу Іоф ышлагъ. Ащ ыуж пенсием клуа-гъэу Мыекъуапэ щэпсэу.

Китариэ Заурбий зыдэлэжъэ-нэу хуэгъэ нэбгырабэмэ щыгъоу апильтхэрэр маклэп. Ахэм къа-хегъэщы Адыгеим игьомылэп-хъэшл предприятиехэм яобъеди-нение зэхэзыщэгъэгъэ ыкы илэ-сыбэрэ ащ пащэу илэгъэ Цун-тЫжъ Мэдинэ. А лъэхъаным объединением гьомылэпхъэ дэгъу зэфэшхыафэу кыдыгъэкышты-гъэр Кьэрэщэе-Щэрджэс Рес-публикэм кышщашыштыгъэм фэди 2,3-клэ, Кьэбэртэе-Балыкар Республикэм кышщыдагъэкы-штыгъэм фэдэ 1,8-клэ анахыбагъ.

Китариэхэм яунагуи гушылэ дахэхэр фэплонхэр ифэшгуаш. Заурбий ишхыгъэуэ Мирэ хи-миемрэ биологиемрэклэ клэлэ-егъадж, Урысые Федерацием народнэ гъэсэныгъэмклэ иотлич-ник. Ари джы пенсием шылуу яп-шъэшъэ Беллэрэ яклэлэ Аслъан-рэ кьапыхъогъэхэ Альбинэ, За-ремэ, Адам, Алинэ, Эльдар гу-шлогъо мыухыжъэу ялэхэшъ, ахэм япункли кьатэфэрэр ашлэ. Апхъу Беллэ АГПИ-р кыуухыгъ, ятэрэ янэрэ яклэлэгъэдэжэ гьо-гуу рэклогъ. Аслъан Ставропольскэ мэкхумэщ институтым народнэ хызмэтым ыкы кьэралыгъо кьулыкъум я Урысые академиеу УФ-м и Президент дэжэ шы-Іэмрэ ащеджагъ, Мыекъопэ лимонадышл фабрикэм ипаш.

Кызыщысыухыным гушылэ заулэ кызыгъало сшіоигъу нэбгы-ритлу — Мурэтэ Чэпайрэ Къу-ижэ Казбекрэ.

— Китариэ Заурбий фэдэ кьоджэгъу ыкы ныбджэгъу уилэ-щтмэ, ублэхъопсыкынуу щыгъэп, — ало ахэм. — Цыфышлу дэд, ныбджэгъу хьалэл, цыфхэм афи-шлэшшутэу зы кызытыригъэ-нагъэ. Тыгу кыдылэлэу тыфгу-шлэ илээс 70-рэ июбилейклэ, иунэгъо дахэ датхъэу бэгъашлэ хъунэу тыфэлъало.

ЛЪХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбый.

Сурэтым итхэр: **Китариэ За-урбийрэ** (джабгъумклэ щыт) **Къуижэ Казбекрэ.**

ТИЮБИЛЯРХЭР

**(КызыкІэлыкІорэр
мэлылфэгүм и 25-м
кыдыкыгъэ номерым ит).**

Мыхъамэт зэо блэкыгъэ бэ-лахыым шылагъэп — ыныбжы-клэ кыкылыгъэу, ащэнэу шыты-гъэп. Ау а бэлахыыр зыфэдэр ынитлуклэ ылэгъугъ, ышъокли ыгукли ышэчыгъ: нэмыцмэ яжъалымыгъэ закхъоп зыфасло-рэр, Мыхъамэт ари ынэклэ ылэ-гъугъ нахъ, ІорІотэжып зери-шлэрэр. Зом кыныбжэ кызыди-хыгъ: кыуаджэм хуулыфыгъэу дэсыгъэр дзэм ащагъ, Мыхъамэт фэдэ шэзожыге Іэтахъомэ кы-нуу шылэр кьатэгъэклэгъэ хуэгъэ — шэуагъэх, цоуагъэх, чэщ кьэ-рэгъулагъэх, учетчыкыгъэх, лэжыгъэ Іыгыплэхэм алуыгъэх — щэр шымылэу, тхуэр шымы-Іэу; ар шылэ зэрэхъоу, хабзэм еп-тын фауэ, джанэр гъуанэу, цуа-кьэр гъуанэу, клымэфэ мэкхур, кымафэм агъэстыгышхэрэ та-мэклэ зэрэхъэу — а зыныбжэ имыкыгъэ шэзожыгъэхэм, пшэ-шэжыгъэхэм, янэхэу шъузэбэ ІэнатІэм кьафэжыгъэхэ шылэ-ныгъэм Іууцуагъэхэм уяхъопсэ-нэу шытыгъэп. Мыхъамэт «сэ кыныбжэ слэгъугъэ» ыІорэп, лъэхъанэр ыгу кьэкыжымэ, «боу гузэжыгъэу чыплэагъэ цыфхэр зэрытыгъэхэр», «не дай бог» ыІоу кыпымыгъэхъожымэ, лъэхъанэр ыгу кьэкыжыныр икласэп. Ау ащ ехыллэагъэу — зэфэшхыа-фэу — ытхыгъэр маклэп, бэмы-

Мыхъамэт

шлэу зэшитІумэ якъэбарэу кы-Іотэжыгъэм изакхъоми.

Сыд фэдэу лъэхъанэр хылыгъэу шытыгъэми, Мыхъамэт дэгъу дэдэу еджагъэхэм ащыщыгъ — игурылуи чаныгъэ, ау ежыри тхылгъым клэрысыныр иджэгъуа-гъэп; ащыгъум узэрытхэн кьэ-лэми, ручкэ-мэрчэп зэгъуси шылагъэхэп (мэрчэпыр «чэтышъ-хъэгъэуназ» зыфалорэу уц шлу-цлэу, жыгырыбшыгъэ шхъэшхо-хэу хъоуе кьэкыштыгъэхэм ахашыкыштыгъ), шымылэгъа-хэр узытетхэн тхъап, ауми а зэо ужым еджэгъэ клалэхэм гъэсэ-гъабэ кьахэкыгъ. Къуныжъ Мы-хъамэт ахэм апэ ит нахъ, аужэп. Гурыт шлэныгъэр зегъот нэуж университетым члэхъагъ, ари, гурыт еджаплэм фэдэу, тхылгъэ хэхыгъэ плыжыклэ кыуухыгъ. Тбилиси дэт университетым ду-наим анахъ университет зэтэ-гъэпсыхыгъэмэ ащыщэу ыцлэ раІо. Ары Мыхъамэт зыщеджа-гъэр. Илээс заулэ горэм Іофхэр сІлэхэу Грузием икьэлэ шхъаІэ сыклонэу кыхэкыгъагъ, уни-верситетым сьчІлэхъанэу, илоф-хэр зыфэдэм защызгъэгъознэу амал силагъ — дунаим тет цыф лъэпкхэм ащыщхэр мыщ ще-

джэхэу кышпшлэшынэу шытыгъ — гьожы, шлуцли, нэшхуи (ин-дусхэр нахъыбэрэмклэ нэшхы), нэзэжъуи, тыхэгъэгъушхо лъэп-кыбэ исыгъэба, ахэр зэкІ пло-ми, ухэмыукхонэу щеджэщты-гъэх, Темыр Кавказыр армэ, Тбилиси дэт университетыр ахэм яешыпкхэм фэдагъ, щеджагъэр нэбгыришлэ пчъагъ, шлэныгъэ-лэжэ (кандидат, доктор) цыхъу-гъэхэри маклэп, зы шъэ закхъо-клэ кьэплэытэнэу кыкылэрэп. Бзэшлэныгъэм ылэныкхъомэ, дунэе гулчэ шыпкхэу Тбили-си шытыгъ, джыри щыт. Ащ щеджагъ Къуныжъ Мыхъамэт, шлэныгъэ дэгъу кычІихыгъ. Чыгым пкышхъэ-мышхъэ кыпымыкІэмэ, сыд унэгъо ща-гумклэ зыуасэр? Чыгум лэжыкы-гъэ кытыныр иапэрэ Іэмыр, джащ фэд тыгъэр — нэфынэрэ фабэрэ кыпыкылын фае. «Уеджа-гъэкІэ пкІэ иІэп, уемышщэжы-гъэмэ», — аІоу хабзэ адыгэмэ. «Уемышщэжыгъэ» гушылэм бэ кырагъэкылэрэр. «Сэра емы-джагъэр, сэра диплом зымылэр, сыкандидат сэ, сыпрофессор» зыІоу, зыбгъэ теожыгъэм, куо-хъау кьэзыІэтрэр маклэп. «Уеп-щэжыным» кыкІлэрэр нэфэшъ-

хъаф: узэджагъэр дэгъоу кыб-гурылуагъэу, угукли пшъэхэкли улэжыжыгъэу, фэдэ кыхъэу бгъэпсэолээн олэкылымэ, ащы-гъум уеджэгъэ кьодып, уепшэ-жыгъэ нахъ. Джары адыгэмэ ащ кырагъэкылэрэр. ГухэкІ нахъ мышлэми, еджагъэу емышщэ-жыгъэр нахъыбэ мэхъу. Мыхъа-мэт ахэм афэдэп сІон закхъор арэп а Іофым игугъу кызы-клэшлырэр, ныбжыкІэхэр сэри ІэкІу шлагъэу университетым щесэгъаджэ, еджэн лэныкхъом хэхъухэрэ-хэшлыхэрэр дэгъоу сэлэгъу, диплом яІэнэу зэкІэри фэй, ау еджэ шлэныгъоу ахэм ахэ-тыр мэкІэдэд...

Шлэныгъэ дэгъу ІэкІэлэ ху-гъэу Мыхъамэт хэкум кыгъэ-зэжыгъ, журналистэу зы лъэ-хъанэ горэм гъэзетым Іоф ши-шлагъ (гъэзетым кызычІэкы-жыгъэр бэшлагъэми, анахъ жур-налист чанэу тилэхэм япэрыт, ыт-хыхэрэм ар кьаушыхыаты). Гъэ-зетым чІэсзэ, клэлэгъэдэжэ ин-ститутым рагъэблагъэ, ащ лек-ции курс инхэр шызэхегъэуцох (литературэм итеориклэ, урыс литературэм икурсы хэтэу), ады-гэ литературэм лъэпкэ отделени-ем кышщеджэ. Ащыгъум литера-

турэмклэ тхыгъэшхуи шылагъэп, Кэстанэмрэ Еутыхымрэ зэдат-хыгъэу зы учебник — хресто-матие фэдэу 1938-м кыдагъэ-кылыгагъ. Мыхъамэт адыгэ лите-ратурэм ащ укызыреджэщт ме-тодикэри зэготхэу ыгъэпсызэ, лъэпкэ литературэм апшъэрэ еджаплэм укызыреджэщтэн шы-клэу илэхэр ыгъэпсыгъэх, реджэн-хэу (гурыт еджаплэр, апшъэрэ еджаплэр) тхылхэр ытхыгъэх, ахэр бэрэ кыдыкыкы, клалэхэр джыри ареджэх а тхылхэм.

Клэлэгъэдэжэ институтым зы-щылажырэр илээс заулэ хуэгъэу Къуныжъ Мыхъамэт Москва дэт университетым литературэмклэ иаспирантурэ члахъэ. Мыхъамэт ар иятІонэрэ гьогогуу инэу уни-верситетым шыхыгъ — зыр Тбилиси дэтыр ары, джы гъэ-клэкыгъэу МГУ зыфалорэр ары. «Мыр нахъ дэгъу, мыр нахъ дэй», ыІоу апшъэрэ еджэплэ инитІур Мыхъамэт зэригъапшэу кыІоу зэхэсхыгъэп, фэмыухырэр тІуми ящыгъу: «Шлэныгъэ улэжыгъэм, Іури гулчэ иных, пшлэрэ озы-гъэшІэнэрэ лэныкхъокІэ улъы-хъожыныу щытэп, ауми тІуми ежъ яунаеу, алэжыгъэу, лэшлэ-гъумэ апхырахыгъэу шэн-хабзэ-хэр ачІэлыхы, гъэсэныгъэ гьо-тыклэм ишпахъэхэр шалэжы-гъэх», — еІо Мыхъамэт, лъэшэу афэраз тІуми.

ЩЭШІЭ Казбек.
(Джыри кыкІэлыкІошт).

Тыгъэм инэбзыйхэр кIосэштхэп

Льэпкъ искуствэмрэ шэн-хабзэхэмрэ ягъусэу адыгэ-габзэр дэгъоу зэзыгъэшлэрэ кIэлэеджакIохэр шлэжэ ялэу аплых. Тиреспубликэ игимназиерэ искусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэу Льэцэрыкъо Кимэ ыцIэ зыхьырэмрэ ащеджэхэрэм язэхыхэ кышцызэхэтхыгъэр бэрэ тызыкIэхопсыгъэ къэбархэм ащыц.

кIэлэцIыкIумэ яегъэджен зэрэзыхащэгъэм зыкIэгъэшпыпкъэжы. ЗэкIэри музыкант, артист зэрэмыхъуштхэр пашэмэ ашIэ. ЦыфышIу зэрэхъуштхэм, льэпкъ искусствэм фагъасэхэрэм шIэныгъэм зекIокIэ дэгъухэр щызэрахъанхэ зэралъэкIыштым цыхъэ фэпшIынэу щыт.

КIэлэеджакIохэр хорым хэтхэу адыгэ ореджыхэр кIауагъэх. ШыкIэпшынэмкIэ, IэпшынэмкIэ нарт оредышхохэр агъэжынчыгъэх, адыгэ кIашхохэр кIашIыгъэх. Гъу-

ШыкIэпшынэм ишгъэфхэр ашIэнхэр хэгъэ-кIи, адыгабзэкIэ гушыIэнхэ амылэкIэу кIэлэ-цIыкIухэр Адыгэ республикэ гимназиерэ аштэгъагъэх. ИлэсцитIу тешIагъэр, сыда непэ зэфэ-тхысыжынэу тилэр? АдыгабзэкIэ мэгушыIэх, еджэх, ижыгъэр нарт льэпкъ ореджхэр кIаlox, шыкIэпшынэмкIи, IэпшынэмкIи адыгэ ореджыхэр кIауагъаlox.

Нарт ореджхэр кIэлэцIыкIумэ языгъашIэрэр кIэлэегъаджэу Чэсэбий Тэмар. Абрэдж Тэмарэ адыгэ кIашхохэм сабийхэр афегъасэх. Апэрэ илэс еджэгъум шыкIэпшынэм икIэбар, музыкальнэ Iэмэ-псымэр Дэху Аминэт кIэлэцIыкIумэ арегъашIэ. Адыгабзэмрэ тилэпкъ шэн-хабзэхэмрэ кIафэзылуатэрэр УнэрэкIо Шамсэт. ЦуамыкIо Наимэ фортепианэмкIэ оредышхохэр кIауагъаloxэзэ, шыкIэпшынаохэм, оредылохэм кIадежыу.

Композиторэу Татьяна Суховам музыкэм инэтэхэр, нэмыкIхэри арегъашIэх. ЯтIонэрэ классым ис кIэлэеджакIохэу шыкIэпшынэм фэагъэхэм ГъукIэ Замудин Iоф адешIэ. Щхъий Фатими ятIонэрэ классым щырегъаджэх. Адыгэ республикэ гимназиерэ идиректору КIыкI Нурыет зэхыхэм кышцызыхагъ. Рагъэжыгъэ Iофыр зэралъагъэкIотэщтым, кIэ-кIощт илэс еджэгъум ащ фэдэ кIэлэцIыкIу класс зраштэщтым мэхъэнэ хэхыгъэ ритызэ, льэпкъ шIэжым иеплбыхIэхэр рипхыгъэх.

ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэ-цIыкIу еджапIэм идиректорэу ШхончбэшIэ Муратэ кызэрэтилуагъэу, зэхэцэн Iофыгъохэр лъэхъаным диштэхэу ыгъэпсыщтых. Адыгэ кIэралыгъо университетым льэпкъ шIэныгъэмкIэ игупчэ ипашэу, филологии шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу УнэрэкIо Рае зэхыхэм хэлэжыагъ. КIэлэцIыкIухэм шIэныгъэм ехыла-лагъэу акIурэм ар дэлажэ.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШгъуапцIэкIо Аминэтрэ министр-ствэм иотдел ипашэу Шгъуджэн Бэлэрэ зIу-кIэм кIэ-кIолIэгъэ кIэлэегъаджэхэм, ны-тыхэм, кIэлэ-цIыкIухэм гушыIэгъу афэхыгъэх.

ШгъуапцIэкIо Аминэт кызэрилуагъэу, культурэмкIэ Министерствэр кIэщакIо фэхъуи,

бжыкIо Марыетрэ ХьокIо Дамиррэ зэхыхэм изещакIохэу щытыгъэх. Умэрэ Тамилэ, Хьэтэмэ Гунэф, Шгъожэ Ялии, ХыдзэлI Мерве, Тхьа-кIушынэ Алий, Шхьэлэхьо Руслъан, нэмыкI-хэми ялэпIэсэныгъэ зэхыхэм кышцызыхагъэ-гъуагъ.

КIыкI Нурыет, БжыкI Сыхъатбий, МэщфэшIу Нэдждэт, Едыдж Батырай, нэмыкIхэу зIу-кIэм кышцызыхагъэхэр кIэлэегъаджэхэм афэ-разэх. Льэпкъ шIэжэ Iофыгъоу зэрэхъэрэр тыгъэм инэбзыйхэу егъашIи мыкIосэштхэм афагъэ-дагъ.

Шгъопсэу, зэхэщакIохэр. ТыжыгъэгъушIуагъ, льэпкъ шIэжым фашгъушIэрэр шIу-кIэ кы-шъотэжыщт.

Сурэтхэр зэхыхэм кышцызыхагъэх.

КIЭЛЭЦIЫКIУ-НЫБЖЫКIЭ ФУТБОЛЫР

Краснодар краим футболым-кIэ икIымэфэ зIу-хыгъэ зэ-нэкIокIу хэлэжыгъэ кIэлэ-цIыкIу-ныбжыкIэ командэ-хэу хагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр кыдэзыыхыгъэмэ афэгъушIуагъэх, шIухъафтынхэр афашIыгъэх. Красно-дар зэхыхэу щыкIуагъэм спортымкIэ пашэхэм кызэрэщакIуагъэу, Адыгэ Республикэм футболымкIэ и СДЮСШОР зышцызыхагъасэрэмэ сэнаушцыгъэ зыхэлэ кIэлабэ ахэт.

МыекIопэ футбол командэу «ЗэкIошныгъэм» 2011 — 2012-рэ илэс ешIэгъум хэхэрэ апэрэ зIу-кIэгъоу мыгъэ илэгъэм ехъулIэу тиныбжыкIэ командэхэу краим изэнэкIокIу чанэу хэлэжыагъэхэр кIауагъэблэгъагъэх. Адыгэ Рес-публикэм физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэу ХьасанэкIо Мурат тифутболист ныбжыкIэхэм медальхэр, щытху тхылхэр аритыжыгъэх, дэгъоу еджэнхэу, спортым гъэхъагъэу ша-шыгъэм хагъэхонэу афилуагъ.

Тренерэу Владимир Финьковым 1997 — 1998-рэ илэсхэм кIэхъу-гъэ кIалэхэр егъасэх. Командэм ятIонэрэ чIыпIэр Краснодар краим кышцызыхыгъ. Тыжыын медаль-хэр кызыфагъэшхошагъэхэр: ГъунэжыкIо Алим, Рыс Евгений, Дыху Тимур, Зеленский

Кирилл, Гордеев Александр, Бойченко Александр, Пальни-ков Евгений, Осатюк Артем, Хьаджыу Бислъан, Сухотерин Всеволод, Белокуров Дмитрий, Хворостенко Никита, Каян Да-вид, Оленцов Артем, Корсун Николай, Матушкин Владимир, Бороненко Дмитрий, Пулинец Станислав.

Тренерхэу Александр Пахом-кинымрэ Юрий Манченкэмрэ 1995 — 1996-рэ илэсхэм кIэхъу-гъэхэр агъасэх. Командэм ятIонэрэ чIыпIэр краим изэнэкIокIу кы-шцызыхыгъ.

Футболистхэр: Степаненко Сергей, Дзюбин Денис, Манчен-ко Юрий, Емельянов Алек-сандр, Квитченко Виталий, Майлян Мурат, ХьацIыкIу Му-рат, Къушхъэ Джамболэт,

Финьков Илья, Къонэ Амир, Кеосиди Игорь, Варава Роман, МыкIо Абрек, КIыкI Тимур, Тулпэрэ Мурат, Шепель Виктор, Башлыков Евгений, Юркевич Артем.

АР-м футболымкIэ и СДЮСШОР идиректорэу Владимир Гапон, ащ игуадзэу ПэнэшIу Мыхъамод, спортыр зикIасэхэу стадионэу «Юностым» кIэ-кIуагъэхэр щыт-хъуцIэхэр кыдэзыыхыгъэ кIалэхэм

«Шьо Iэгъуаом» изIу-кIэгъухэр

ФутболымкIэ клубэу «Шьо Iэгъуаом» изэнэкIокIу непэ Мыекъуапэрэ АдыгэкIалэрэ ащаублэщт. КIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ командэхэр купшцэу гошчыгъэхэу зэдешIэ-щтых.

АР-м футболымкIэ и СДЮСШОР идиректор игуадзэу ПэнэшIу Мы-хъамодэ тызэрэщигъэгъозагъэу, кIалэу Мыекъуапэ, МыекIопэ, Шгъуджэн, Джэджэ, Кошхъблэ районхэм якомандэхэр Мыекъуа-пэ щызIу-кIэщтых. АдыгэкIалэ,

афэтIо

афэгъушIуагъэх. Ны-тыхэм, кIэлэ-егъаджэхэм, тренерхэм лъэшэу зэ-рафэразэхэр арауагъ.

Тифутболист ныбжыкIэхэм ясэ-наушцыгъэ кызIуахынэу, мыекIопэ «ЗэкIошныгъэм» щешIэхэрэм ащыц шIэхэу хъунхэу, спортышхом шIу-кIэ шашIэнхэу тафэлъало.

Теуцожэ, ТэхъутэмыкIое, Крас-ногвардейскэ районхэм якомандэ-хэр АдыгэкIалэ щызэдешIэщтых. ЗэнэкIокIу кIэлэцIыкIухэр кIэ-ухъумэгъэнхэм и Дунэе мафэ — мэкъуогъум и 1-м аухыщт. КIэух ешIэгъухэр Мыекъуапэ щыкIощтых.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и КIэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
льэпкъ IофхэмкIэ,
IэкIыб кIэралхэм
ащыпсэурэ тилэп-
кIэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кIэбар жъу-
гъэм намалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зидэщыIэр:**
385000,
кI. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иащэрэ:
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжэ зы-
хыгъэр секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гIэло-ры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мыштып-
къагъэу кIахъаф-
хэрэмкIэ кIэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кIыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажэхэр-
рэмрэ яеплбыхIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIыщт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхыгъэр тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кIэ-
зытхыгъэхэм
алэкIдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зышцыхауырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кI. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
3508
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1041**

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
Зышцыхъэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00